

SECRETARY'S REPORT

For the period from 1st October 2013 to 31st March 2014

I am happy to present my first report on activities and achievements of NRIPO during above mentioned period.

NRIPO General Election : The general elections of NRIPO were scheduled for 10th of December 2013, since tenure of past executive committee was coming to an end on December 2013. Under the supervision of our Election Officer Mr. Mohan Sankpal total 16 members filed their nomination. Due to personal reasons 5 members withdrew their nomination. The remaining 11 candidates were elected unopposed by virtue of which the elections were not held. The 2 posts of executive committee were filled up by coopting the experienced members of Ntipo.

Committee Meetings : The New committee regularly meets on every Tuesday to discuss the various issues and resolutions which are recorded. Besides this every Monday to Friday two committee members are present in office to keep the records up to date and to communicate with members.

Deepavali Melawa : Celebrated on 29th October which was sponsored by Bank Of India. All Members enjoyed the musical extravaganza. The book "Sant Kabir-Amrutwani" by Mr. Sammi Choudhari was released by our past president Mr Nandkumar Swadi.

Sri Lanka Tour : NRIPO organised a tour to Sri Lanka for their members which was conducted by Vayuddot Holidays Private limited. All the members enjoyed 7 days comfortable tour. This tour helped us to make the strong bonds among the NRIPO members.

Picnic to Resorts : The hurda party picnic was organised by the new Executive Committee for Nripo members to farms near Yawat. We got overwhelming response from members with the result that some members were disappointed as the farm owner had limitations to provide food and other amenities for only 60 members. In future we will be careful so that we don't face similar situation again. I must thank Mr. Suresh Naik (additional Secretary), Mr. Madhava Deshmukh (Treasurer) and Mr. Sudhakar Sudame for organizing this Picnic.

Sankrant Melawa : Took place on 2nd February 2014. Our past president Mr Nandkumar Swadi was felicitated with NRIPO BHUSHAN award by the hands of Mr Suresh Naik (Ex Director of ISRO) for his excellent efforts to raise a NRIPO image as well as to maintain NRIPO financially sound. He promised to give guidance to the new committee. This melawa was also memorable for special event of ANTAKSHARI competition organized by Group no 13. Members enjoyed old Hindi songs in very tough competition among 3 groups of competitors. Congratulations to group no 24 (Mrs. Deshpade, Mrs Gadgil and Mrs Kadkol) for winning the competition. All the past Executive Committee members were felicitated for their valuable contribution in NRIPO activities.

Group Leaders Meeting : was organized on 23rd March to reorganize the groups based on no of members in each group, non active groups and geographical location of the members residence. President Mr. Chitnis and E.C. member Suresh Natu explained the purpose of meeting. The Group leaders and group coordinators expressed their views and suggested some points, which were noted by E C members.

Editorial

India has for long been the republic of discontents. Kejriwal's journey from an IRS officer to a brand new kind of politician has been as unexpected as it has been phenomenal. He concentrated on youth, women and senior citizens for support. In a country where 2/3 of population is under 35, the voice of young is crucial. But in the coming years due to increase in longevity the picture will change. As the "Functional age" increases, senior citizens too can contribute towards growth of our country.

Indian culture has always recognized the honourable role of senior citizen in society. Indian youth of 80's and 90's left India for better prospects as a result today not many joint families are existing slowly they will extinct. In such situation elderly population is faced with emotional, psychological, financial problems along with their deteriorating body problems senior citizen organizations the need of the day NNPO is such organization. I am happy we are all tied with the string of support and care. Though our children are away, we are there for each other, group meetings, cultural programs, festive occasions keep us busy through the year.

We are starting regular columns from this issue. All of you are requested to share your talent with us. Pl. send recipes, jokes, articles, poems, health tips etc regularly.

We are also starting वाचकांचे मनोगत. Please donot hesitate to let us know how our NRIPOJAGAT can be improved. Looking forward to your response.

Yours friendly

Priya Garde

9850749509 / 9422315032

शून्यातून अवकाश!

तसं पाहिलं तर वडिलांचा व्यवसाय दागिन्यांचा . . . लखलखते दागिने आणि चमचमते हिरे जडजवाहीर कुणाला भुरळ घालणार नाहीत? पण त्याचे मन त्या झगमगाटाला कधी भुललेच नाही. चमकणाऱ्या दागिन्यांपेक्षा भुरळ घातली ती आकाशात चमकणाऱ्या ताऱ्यांनीच. वडिलोपार्जित व्यवसाय सांभाळावा, हे कुठल्याही वडिलांना स्वाभाविकपणे वाटणार, पण त्याचे मन कधी त्या जगात रमलेच नाही. त्याला ओढ होती अनुभवाने केले. जिद्द, प्रयत्न आणि कष्ट यांच्या कोंदणामध्ये एक व्यक्तिमत्त्व झळाळून निघाने. त्यातून एक अवकाश शास्त्रज्ञ तयार झाला.

त्या अवकाश शास्त्रज्ञाचे नाव सुरेश नाईक, इंडियन स्पेस रिसर्च ऑग्रनायझेशनचे (इस्रो) संचालकपद भूषवलेले व देशाच्या उपग्रह मोहिमांमध्ये मोलाची कामगिरी बजावलेले एक महत्त्वाचे व्यक्तिमत्त्व. देशाने आज अवकाशशास्त्र व तंत्रज्ञानामध्ये जी मोलाची प्रगती केलेली आहे, त्यामध्ये नाईक दिलेले योगदान विसरताच येणार नाही. कारण जगाच्या तुलनेत जेव्हा भारत अवकाशक्षेत्रात कुठेच नव्हता, अशा काळात अथक परिश्रम घेऊन शून्यातून विश्व साकारण्याचा चमत्कार करणाऱ्या शास्त्रज्ञांपैकी ते एक होते. देशाच्या अवकाश तंत्रज्ञानाच्या प्रगतीमध्ये त्यांनी अत्यंत मोलाचे योगदान दिले. अवकाशची ओढ असल्याने एकामागोमाग एक यशाची शिखरे पादाक्रांत केली आणि कर्तृत्वाचा तारा म्हणून स्वतःही झळकले. निवृत्तीनंतर लोक थांबतात, कंटाळतात, म्पण त्यानंतर दुष्पट उत्साहाने कार्यामग्न राहून विद्यार्थ्यांमध्ये अवकाश संशोधनाविषयी आस्था व गोडी प्रयत्न उत्पन्न होण्यासाठी धडपडणारा एक सच्चा विज्ञानप्रेमी, ही नाईक यांची दुसरी ओळख आहे.

नाईक यांचे अवघे जीवन म्हणजे कर्तृत्वाचा सातत्याने उंचावणारा आलेख आहे. त्यांचे सारे

बालपण गेले बेळगावात. सांगलीतील शहापूर नावाच्या गावामध्ये चिंतामणराव हायस्कूलमध्ये त्यांचे शिक्षण झाले. शिक्षणाच्या बरोबरीनेच खेळात रूची होती. शालेय संघात व्हॉलिबॉलचे कप्तान ही होते. पुढे बी. एस्सी. चे शिक्षण सुरू झाले. त्या वेळी 'कॉलेज ऑफ इंजिनीअरींग पुणे' च्या (सीओइपी) काही राखीव जागांमध्ये त्यांना प्रवेश मिळाला आणि विश्वव्यापक झाले. पुण्यामध्ये आल्यानंतर त्यांचा दृष्टिकोनच आमूलाग्र बदलून गेला. देशभरातील हुशार व गुणवंत विद्यार्थी या महाविद्यालयात एकवटलेले होते. त्यामुळे अर्थातच व्यक्तिमत्त्वाच्या विकासाची ही सुरेख संधी होती.

रुलेक्ट्रॉनिक्स अँड टेलिकम्युनिकेशन या शाखेमधून त्यांनी बी.ई.केले. मात्र, कौटुंबिक परिस्थिती लक्षात घेता त्यांना तातडीने नोकरी करणे भाग होते. त्यामुळे मग लगेचच इंडियन टेलिफोन इंडस्ट्री या कंपनीच्या संशोधन विभागामध्ये नोकरी धरली. याच दरम्यान भारताने १९६४ मध्ये पहिला अग्निबाण सोडला होता. हे वृत्त वाचून प्रत्येक देशवासीयाची छाती अभिमानाने फुलून आली होती, परंतु सुरेश नाईक यांना मात्र त्यांच्या आयुष्याची दिशा गवसली. काम करावे तर असे काहीतरी, असे त्यांच्या मनाने घेतले आणि अवकाश संशोधनाच्या क्षेत्रात जाण्याचे त्यांनी ठरविले. त्यापाठोपाठ चंद्रमोहिमेमध्ये नील आर्मस्ट्रॉंगने चंद्रावर पाऊल ठेवले आणि सुरेश नाईक यांचे मन पुन्हा धाव घेऊ लागले. देशाच्या व जगाच्या क्षितिजावर या दोन महत्त्वपूर्ण अशा अशा घटना घडल्या होत्या. सुरेश नाईक यांच्या आयुष्यातील तोच महत्त्वाचा टर्निंग पॉइंट ठरला. काही स्वप्न मनापासून पाहिली की खरीही होत असावीत. कारण पुढे अशा काही घटना घडत गेल्या, की नाईक यांचा अवकाश संशोधक बनण्याचा माग सुकर होत गेला. ओव्हरसीज सॅटेलाईट कम्युनिकेशन अंतर्गत देशात भूकेंद्र तयार करण्याचे काम आयटीआय डेहराडूकडे आले. योगायोगाने हे केंद्र साकारण्यासाठी पुण्याजवळील आर्वी येथे उभारलेल्या भूकेंद्रात प्रशिक्षण घेण्याची संधी नव्या दमाच्या नाईक यांना चालन आली त्या वेळी विंग कमांडर राव यांच्याशी त्यांचा प्रत्यक्ष संबंध आला. या विषयात काम

करण्याचा दोन वर्षांचा अनुभव गाठीशी बांधला गेला. १९७१ मध्ये ते

इस्त्रेच्या अहमदाबाद केंद्रात रुजू झाले. याच काळात भारताने साईट सॅटेलाईट इन्स्ट्रक्शनल टेलिव्हिजन एक्सपेरिमेंट हा हा अनिभव असा प्रकल्प हाती घेतला होता. टीव्हीद्वारे शिक्षण देण्याची एक नवीन कल्पना प्रत्यक्षात साकारली जाणार होती. त्यासाठी अमेरिकेचा उपग्रह वापला जाणार होता. यासाठी देशातील दुर्गम व वंचित अशा ४०० खेड्यांची निवड करण्यात आलेली होती. त्यासाठी गावागावामध्ये टीव्ही सेट्स, अँटेना बसवण्यात येणार होते. मागासलेल्या खेडेगावांमध्ये खेडेगावांमध्ये सुधारणा व्हावी, कृषी क्षेत्रातील नावीन्यपूर्ण माहिती द्यावी, आरोग्यविषयक

जागृती करावी, कुटुंबनियोजनाविषयक मार्गदर्शन करावे. कार्यक्रम, त्यासाठी आखण्यात आले होते. हे सर्व काम करताना सत्र संबंधित उपकरणे व्यवस्थित काम करतात की नाही, याची तपासणी करून ते प्रमाणित करणे ही महत्त्वाची जबाबदारी सुरेश नाईक यांच्याकडे होती. हा प्रयोग म्हणजे समृद्ध करणारा अनुभव ठरला. सुरेश नाईक यांच्या शब्दांत सांगायचे तर या प्रयोगाने आमच्यावरच एक चांगला प्रयोग केला, कारण यातून ते तावून सुलाखून बाहेर पडले.

त्यापाठोपाठ आणखी एक चांगली घटना घडली. ती म्हणजे युनायटेड नेशन्सच्या वतीने ब्रिटिश एरोस्पेसमध्ये फेलोशिप प्रोग्रॅमसी सुरेश नाईक यांची निवड झाली. अर्थातच ही सुवर्णसंधी होती. ते इंग्लंडला गेले. तिथे त्यांनी जे काही काम केले, निरीक्षण केले. त्यातून अवकाश तंत्रज्ञानाविषयीचा त्यांचा पाया चांगला तयार झाला अघयवत तंत्रज्ञान पाहता आले पण तिथेच रमून न राहता ते परत आले. अहमदाबादला परतल्यानंतर त्यांचे वरिष्ठ अधिकारी यशपाल यांनी त्यांना शेजारची एक नवीन इमारत दाखवली आणि सांगितले की, ही इमारत लवकरच तुझे दुसरे

घर होईल. त्याचा अर्थ लवकरच त्यांच्या लक्षात आला. इझोने आर्यभट्ट हा पहिला शास्त्रीय उपग्रह यशस्वीरीतीने सोडल्यानंतर भास्करा हा

दुसरा ऑप्लिकेशन उपग्रह करण्याची तयारी सुरू केली होती. त्याचा उपयोग शेती व उत्पादनांसाठी मोठ्या प्रमाणावर होणार होता. प्रत्यक्ष उपग्रह बंगलूर केंद्र तयार करणार होता, प्रत्यक्ष, उपग्रह बंगलूर केंद्र तयार करणारा होते, तर त्याचे पेलोड अहमदाबाद केंद्राने तयार करायचे होते. त्या काळी उपग्रह तंत्रज्ञान हे अत्यंत प्राथमिक अवस्थेत होते. त्या वेळी रिमोट सेन्सिंग या प्रकारातील हा उपग्रह केला जात होता. भारतापुढे व या प्रकल्पात काम करणाऱ्या शास्त्रपुढे हे अर्थातच आव्हान होते. रचना, दर्जा चांगला राखायचा, विश्वसनीयतेच्या निकषावर उतरायचे हे

सारेच आव्हानात्मक होते.

प्रत्यक्ष उपग्रह सोडण्यापूर्वी खूप चाचण्या कराव्या लागत असतात. उपग्रह झेप घेताना खूप हादरे बसत असतात. ते सहन करण्याची क्षमता आहे की नाही, हे तपासण्यासाठी व्हायब्रेशन टेस्टिंग केले जात असते. निर्वात पोकळीमध्ये जेव्हा उपग्रह सोडला जातो, तेव्हा अवकाशामध्ये टोकाचे वातावरण असते. त्याच्याशी जुळवून घेते की नाही हे पाहण्यासाठी स्पेस सिम्युलेशन ही चाचणी केली जाते. या साऱ्या सुविधा केंद्रात नव्याने निर्माण करायच्या तर त्यासाठी अर्थातच नवी टीम लागणार होती. ती सारी उभारण्यापासून अथक परिश्रमाने ही यंत्रणा उभारण्याचे काम स्फुरेश नाईक यांच्या नेतृत्वाखाली सुरू झाले. सुरुवातीला सुरेश नाईक व त्यांचे सेक्रेटरी असे दोनच जण होते. शून्यातून शब्दशः विश्व साकारण्याचा प्रयोग त्यांना करायचा होता. मात्र नाउमेद न होता जिद्दीने त्यांनी प्रयत्न सुरू केले. त्या वेळी त्यांचे वय होते अवघे ३२ ! या साऱ्या प्रक्रियेत सहभागी झाल्याने पेलोड बाबतीत उत्तम माहिती झाली. स्पेस तंत्रज्ञानाकडे ते अधिकच ओढले गेले. त्यापुढे जाऊन इन्सॅट हा कम्युनिकेशन उपग्रह सोडतांना त्यांचे महत्त्वपूर्ण असे योगदान राहिले. त्यानंतर जवळपास १५-१६ उपग्रह यशस्वीरीतीने सोडण्यामध्ये सुरेश नाईक यांनी मोलाची कामगिरी बजावली.

हा सारा आव्हानांचा काळ होता. त्याविषयी सांगताना सुरेश नाईक म्हणतात, प्रत्येक उपग्रह

म्हणजे नावीन्य असते आणि तितकेच मोठे आव्हानही. उपग्रह सोडण्यापूर्वी कित्येकदा चाचण्या झालेल असतात. रात्रंदिवसांचे अथक परिश्रम असतात. सारे काही काटेकोरपणे केलेले असते. तरीही त्यानंतरही अपयश येऊ शकते व अनेकदा येतेही, मात्र नाउमेद व्हायचे नाही. पुन्हा जिद्दीने कामाला लागायचे. हेच तुम्हाला या क्षेत्रात काम करताना शिकायला मिळते, त्यांना कस्तुरीरंगन यांच्यासमवेत जवळून काम करता आले. सतीश धवन हे तर प्रमुखच होते. इझ्रोचे वैशिष्ट्य त्यांना जे जाणवते, ते म्हणजे इर्थ कनिष्ठ, वरिष्ठ असा भेदभाव नाही. स्वच्छ आणि खुले वातावरण. पण कुणी कुणाला घेऊन शिकवत बसणार नाही. जे काही शिकायचे ते प्रत्यक्ष अनुभवातून आणि निरीक्षणातून. त्यामुळे अशा कार्यशाळेच्या भट्टीत शास्त्रज्ञांनी मूस घडली ते उत्तम नसतील तरच नवल!

सुरेश नाईक यांची जबाबदार दिवसागणिक वाढत गेली. प्रकल्पप्रमुख म्हणून त्यांनी काम केले व नंतर सात - आठ वर्षे ग्रुप डायरेक्टर म्हणूनही धुरा सांभाळली. निवृत्तीनंतर माधवन नायर यांनी भेट घेतली आणि त्यांच्या ज्ञानाचा व अनुभवाचा फायदा शास्त्रज्ञांना आणखी मिळावा यासाठी एक्स्टेन्शन घ्यावे, अशा आग्रह धरला. त्या काळात असे एक्स्टेन्शन मिळालेले ते एकमेव शास्त्रज्ञ ठरले. २००९ नंतर मात्र ते संपूर्णपणे निवृत्त झाले.

नाईक यांना दोन मुली. आपल्या मुलीपैकी एकीने तरी या क्षेत्रात जावे, असे त्यांन वाटत होते, पण त्यांनी त्यांच्या दिशा स्वतःच ठरवल्या, एक उत्तम डॉक्टर बनली तर दुसरी उत्कृष्ट आर्किटेक्ट त्यांचे थोरले जावई परिमल हे शास्त्रज्ञ असून नासामध्ये कार्यरत आहेत आणि दुसरे जावई तनुज सिंगापूर मध्ये आर्किटेक्टच्या क्षेत्रात नांव कमावले आहे.

निवृत्तीनंतर स्वस्थ न बसता त्यांनी इंटरनॅशनल स्पेस सोसायटीचे अध्यक्ष म्हणून लहान मुलांसाठी विविध उपक्रम सुरू केले. विद्यार्थ्यांमध्ये विज्ञान आणि अवकाश संशोधन यांची गोडी निर्माण करण्यासाठी ते सध्या गावोगाव जातात. छोटयाश खेडेगावारात कुणी बोलावले तरी आवर्जून जातात. गेल्या बारा वर्षांपासून त्यांनी या क्षेत्रात स्वतःला वाहून घेतले आहे.

माणसं उगीचच मोठी होत नसतात. त्यामागे असते अपार कष्टांची मालिका, कामाच्या ध्यासाने अखंड जागवलेल्या कितीतरी रात्री तेव्हा कुठे यशाचे शिखर दिसू लागते. ध्येयवेडे होऊन स्वप्नांच्या मागे धावावे लागते, तेव्हा कुठे स्वप्नं प्रत्यक्षात उतरताना दिसतात. प्रेरणा इथूनच घ्यायची असते!

काम करेन तर देशासाठी

ब्रिटिश एरोस्पेस मध्ये फेलोशिप मिळाल्यानंतर तिथे काम करत असतात तिथेच नोकरी करावी, असा एक भरगच्च पगाराचा प्रस्ताव नाईक यांच्यासमोर आला होता. परंतु त्यांनी तो नाकारत देशासाठी काम करेन व देशातील अवकाश तंत्रज्ञानाला गती देण्यासाठी प्रयत्न करेन, असा निर्धार केला व ते मायभूमीकडे परतले.

त्यांच्या उत्कृष्ट कामगिरीचा जीवन गौरव, सिओईपी चा अनन्यसाधारण माजी विद्यार्थी, अनेक पुरस्कारांनी स्रमान करण्यात आलेला आहे, परंतु ते स्वतः त्यांना इस्टरोमध्ये, डॉ. अब्दुल कलाम, डॉ. कस्तुरी रंगन, प्रो. यशपाल सारख्या दिग्गजांबरोबर काम करायची जी संधी मिळाली त्याला सर्वात महत्वाचा पुरस्कार मानतात. आपल्या यशात पत्नी □ सौ. सुरेखाच्या ऋणाचा उल्लेखही हे आवर्जून करतात.

NRIPO JAGAT NEWS

Dr. Arun Nigvekar (Distinguished Member of Grrep No. 26 of NRIPO) was conferred with the Honorary Degree of Doctor of Science (D.Sc.) on 24th February 2014 at the 8th Convocation of Pravara Institute of Medical Sciences.

We congratulate him. We are indeed proud that he is member of our organization.

HE IS OUR MIRACLE WITH PAWS!!!

अजुनही तो प्रसंग आठवतो आहे. मी स्वयंपाक घरात काम करत होते. माझी सात वर्षांची मुलगी माझ्याकडे आली आणि म्हणाली

''Ok! I think I made my decision. We should get golden retriever puppy''

मी चमकून तिच्याकडे बघितले आणि समजावयाचा प्रयत्न केला की असे निर्णय एकदम घ्यायचे नसतात. घरातल्या सर्वांचे मत घेवून शेवटचा निर्णय घ्यायचा ... वगैरे ... खरतर त्या क्षणीच मी माझ्या मनात शेवटचा निर्णय घेतला होता. ''कदापी नाही. शक्यच नाही.''

माझा आणि प्राणी वर्गाचा संबंध म्हणजे दुरुन प्राणी संग्रहालयातील प्राणी बघणे किंवा मासिकातील कुत्रा मांजराची चित्रे बघणे इतकच होता. तरीपण मुलीचा प्राणी वर्गाकडे कल बघून, तिच्या हट्टावर मी घरात मासे पाळायला परवानगी दिली होती. शाळेत incubator मध्ये वाढलेली कोंबडीची पिल्ले आमच्या कडे दोन दिवसांसाठी पाहुणचाराला येवून गेली. पुढे घरात 'hamster' या प्राण्याचे आगमन झाले. माझ्या मुलीचे विश्व या 'Hamster' भोवती फिरत होते. च्याला पिंजऱ्यात फिरताना बघणे, खायला घालणे. एवढेच काय त्याचा पिंजरा साफ करण्याचे कामही ती आनंदानी करायची.

'Hamster' पर्यंतही मी चालवून घेतले. पण आता कुत्रा ? अरे बापरे! हा कहर होता. बर मला तिच्या वडिलांकडून साथ मिळण्याची शक्यता नव्हती कारण त्याचे कुत्र्याबद्दलचे प्रेम मला माहित होते. मनात मी धसकाच घेतला. संध्याकाळी नवरा आल्यावर मुलीनी त्याला आपली अदभुत कल्पना सांगायच्या आधीच मी कुत्रा वगैरे पाळण्याचा विचार हाणून पाडला. आणि माझा पूर्ण नकार सांगून टाकला त्या दिवशी तो विषय संपला.

पण मुलीनी माघार घेतली नाही. पुढे दोन वर्ष ती सतत कुत्र्याबद्दल बोलत राहिली. शाळेतून library मधून फक्त कुत्र्यांवरची पुस्तके घरी यायला लागली. पुढे पुढे निते गोष्टी लिहायला सुरुवात केली. तिच्या बऱ्याचश्या गोष्टींच्या सुरवातीला एक कुटुंब असायचे. त्यातले आई वडिल काही दुखद कारणानी मरायचे.

आणि मग अनाथ झालेली मुले कुत्रा पाळायची. माझ्या पोटात गोळाच याला लागला. अशा तऱ्हेने तिने सर्व पातळ्यांवर युध्दमोहीम सुरू केली. शेवटी तिच्या हट्टाखातर मला माघार घ्यावी लागली.

तर अशातऱ्हेने scampi चे आमच्या घरात आगमन झाले. आम्ही तिघेही scampi ला घ्यायला गेली तेंव्हा ते छोटसे सुंदर पिल्लू बघून आम्ही सारेच हरवून गेलो. त्याचे आई वडिल यांना भेटण्याची इच्छा breeder ला सांगितल्यावर त्याने आम्हाला त्याच्या घरामागच्या शेतावर लांबबर नेले. तिथे विविध जातीची कुत्री ठेवली होती. scampi ची आई त्याच्यासारखीच शांत आणि सुंदर वाटली. वडिलांना बघून मात्र पोटात गोळाच आला. त्यांनी भुंकून आणि उडया मारून गोंधळ घातला होता. मनात विचार आला हे पोर आईवर गेले असेल तर बरे. पण ते पोर बापाचे गुण घेवून आले होते हे त्याने थोडयाच दिवसात दाखवायला सुरुवात केली. ८/१० आठवडयाचे ते पिल्लू अख्या घराला नाचवू शकते याचा अनुभव यायला लागला. कुत्रा हाताबाहेर जायला लागला आहे हे लक्षात यायला लागल्यावर मी कुत्र्यांना training देण्यावरची पुस्तके वाचायला सुरुवात केली. पुस्तकातून लिहिल्या प्रमाणे पिल्लांना १५/१८ तास झोप लागते. scampi तर कधीच झोप घेताना दिसायचा नाही. दिवसभर, घरभर, दरखाली धावणे हा त्याचा उद्योग. बर त्याचे दात शिवशिवत असल्याने खुर्च्यांचे पाय कार्पे, भिंत काय तोंडाला लागेल ते तो चावायला सुरुवात करायचा. एकदा तर बाहेरून आम्हा सर्वांना scampi वर लक्ष ठेवण्यासाठी turns घ्याय लागत होत्या डोळयातला निरागस भाव आणि सुंदर चेहरा या भांडवलावर त्याने स्वतःचे बरेच उद्योग पचवून घेतले.

मग scampi ला आम्ही pets mart च्य class मध्ये भारती केले. दर रविवारी आमची फलटण तिकडे हजार व्हायची. मग stay, sit come, wait अशा एकेक commands तो पटापटा शिकायला लागला. आईला कसे आपले बाळ रांगायला बसायला चालायला लागले कि भरून येते तसाच काहीसा आमचा आनंद असायचा. आम्ही सर्वांनी स्कॅम्पी या क्लास मधला सगळ्यात हुशार कुत्रा आहे अशी खुणगाठ बांधली होती.

मग अचानक मी cesar millan या god psychologist चे कार्यक्रम बघायला सुरुवात केली. त्यातून मला बरीच महिती मिळाली. कुत्र्यांची pack mentality वगैरे पण Caesar millan यांने सांगितलेल्या कुठल्याही tricks चा scampi वर कुठलाही परिणाम होत नव्हता. आणि तो वेडयासारखे वागायचे काही सोडत नव्हता. त्यात दाखवल्या प्रमाणे नसेल. tired dog is well behaved dog या उक्तीला जुगारून treadmill वरून खाली उतरल्यावर परत येरे माझ्या मागल्या हेच scampi च्या बाबतीत खरे होते.

शेवटी मला वाटतय scampi ला बदलायचा, नाहीतर शांत करण्याचा प्रयत्न आम्ही सोडून दिला असावा. आज काही गोष्टी आठवल्या तरी हसू येते. स्कॅम्पी चा पहिला वाढदिवस पण आम्ही साजरा केले होता. अगदी त्याच्या ४/५ मित्र मैत्रिणी आणि त्यांच्या मालकांना बोलवून cake, return gift. Birthday favors सकट, शेजारच्या घरातली एक कुत्री scampi ची girlfriend आहे असे आम्ही चेष्टेन म्हणतो. १०० पौंड चा scampi आणि ४५ पौंड ची lily. पण दोघांना एकत्र खेळायला खूप आवडते. दोघे घरातून भुंकून एकमेकांना बोलावतात. आमच्या व शेजाऱ्यांच्या backyard च्या fence अगदीच दरवाजा उघडता आला नाही तर छोटीशी lily खुडा खणून दरवाज्या खालून हजर होते. त्यामुळे बर्याच वेळा scampi lily च्या नाहीतर लिली स्कॅम्पी च्या backyard मध्ये असतात.

मला वाटतय गेल्या सात वर्षात आमच्या सोबत राहताना scampi नी पण स्वतःला काही सवयी घालून घेतल्या आहेत. म्हणजे माझी मुलगी viola वाजवायाला लागली किंवा ती अथवा मी नाचाची practice करायला लागला कि एक मोठ्ठा उसासा टाकून, दुसऱ्या खोलीत निघून जाणे, मी संजना अथवा समीर वर चिडले की माझा राग शांत होई computer table खाली जावून बसणे. आमच्यात arguments सुरू झाली की सगळ्यांच्या मध्ये मध्ये करून आमचे लक्ष दुसरी कडे नेण्याचा प्रयत्न करण. शुक्रवारी रात्री एखादा movie बघायला बसले की पायाशी बसून भरपूर लाड करून घेणे. खायला मिळायची वेळ झाली की सारखे पुढे पुढे करून मिळेपर्यंत आमचा पिच्छा पुरवणे. बाहेर जायचे असले की दाराच्या blinds च्या दोऱ्या नाकानी हलवून आवाज करणे.

आणि गेल्या सात वर्षात तो पण आमच्या आयुष्याचा अविभाज्य घटक झाला आहे. सकाळी उठल्यावर पहिला दिसतो तो खाली बसून एकटक माझ्याकडे बघणारा scampi, बाहेरून घरात शिरल्यावर शेपूट हलवत, उडया मारत पहिल स्वागत करणारा scampi, जेवायला बसले की कुणी आपल्याला काही देतय का हे तिरप्या नजरेने लक्ष ठेवून बघणार scampi, संजनाच्या viola class च्या वेळेला आता आपल्याला car मध्ये फिरायला मिळणार या आनंदाने वेडेपणा करणारा scampi,

कोणीतरी म्हटले आहे A dog is the only thing on earth that loves you more than you love yourself. अगदी खरे आहे. गेल्या सात वर्षात scampi, ने आम्हाला खूप प्रेम, दिलखुलास हसायला लावणारे विनोदी प्रसंगरू मजेदार आठवणी दिल्या आहेत. खर सांगायचे तर एवढया वर्षात आम्हाला कडून चुकले आहे की scampi, हा काही संगळयात हुशार कुत्रा नाही. अगदी चोर घरात शिरला शेपटी हलवत त्याचे स्वागत करून चोरी करायला मदत करेल

पण तरीही "I am guilty of many things शेजारीण lily चे कौतुक करायला लागली की मी पण scampi, कसा सुंदर आणि हुशार कुत्रा आहे हे तिला ऐकवायला कमी करत नाही, कोणी आपल्या कुत्र्याची तक्रार करायला लागले की आमच्या scampi, असे वेडयासारखे घरात त्याला समजू नये म्हणून food, walk असे शब्द आम्ही spell करून एकमेकांना सांगतो. आता त्याला spelling पण यायला लागले तर काय अश्या पण विचारात पडते. बाहेर त्याला घेवू चालायला गेले की जवळ जवळ माझ्या वजनाचा scampi, बघून नक्की कोण कुणाला walk ला नेत आहे अशी शंका लोकांना आली तरी scampi, अगदी well behaved god आहे अस भासवण्याचा मी प्रयत्न करते आणि शेवटी महत्वाचे म्हणजे घरात सगळयात जास्त लाड scampi, चे होतात Yes guilty of all this!

म्हणूनच अगदी जाहीरपणे सांगते पण "scampi, is truly my first love"

He is our miracle with paws!!!

मधुवंती भाट

‘एक फिल्मी स्टोरी’

१९७२ सालातली गोष्ट. ता. २१ फेब्रुवारी १९७२ ला पुण्यांतील एका नामांकित हॉस्पिटलमधे माझ्या मोठ्या मुलाचा जन्म झाला. तेव्हा बाळ कसं नकटं डोक्यावर एकही केस नसलेलं, सावळं असं होतं. हॉस्पिटलमधे नर्सस आया त्यांच्या काम चोख बजावीत असत. सकाळ संध्याकाळ बाळाला स्वच्छ करुन त्याचे अंग पुसणे, कपडे बदलणे आणि पावडर तीठ लावून आईच्या हांतात देणे अशी कामं त्या ईमानेइतबारे करीत. हॉस्पिटलमधे मूल बदलू नये म्हणून त्यांच्या हातावर त्यांच्या आडनावांचे आद्याक्षर लिहीण्याची पध्दत होती.

एक दिवस रुटीन प्रमाणे मुलांच्या आंघोळी झाल्या आणि त्यांनी मुले त्यांच्या त्यांच्या पाळण्यात ठेवली. थोड्या वेळाने बाळ रडायला लागलं म्हणून मी पाळण्या जवळ गेले आणि माझ्या पोटात धस्स झालं. ते बाळ माझं नव्हतं. मानेपर्यंत जावळ असलेलं आणि गोरं गोरं असलेलं ते बाळ पाहून मी एकदम ओरडले हे बाळ माझं नाही. झालं! हॉस्पिटलमधे आयांची धावपळ चालू माझा जीव रडकुंडीला आला. मी त्यांना सांगितले कि माझ्या बाळाच्या डोक्यावर एकही केस नाही आणि ते सावळं आहे. आयांनी सर्वांची बाळं तपासायला सुरवात केली. तेव्हां नुकतीच बाळंतीला झालेली एक मुलगी बाळाला दूध पाजायचा प्रयत्न करत होती. तुझं बाळ बघू म्हणताच तिने बाळाचा चेहरा दाखवला आणि मी जोरांत ओरडले. हेच माझं बाळ आहे, डोक्यावर केस नसलेलं, सावळं आणि नकटं ते माझंच बाळ होतं.

शेवटी चौकशी करतां झालेली गंमत अशी होती कि माझा मुलगा बेलसऱ्यांचा म्हणून त्याच्या हातावर ‘बे’ अस लिहीलं होतं आणि दुसरा देशपांडयांचा म्हणून तो ‘दे’ होता. पण आंघोळ घालून टावेलने पुसतांना दुसऱ्या मुलाच्या हातावरील ‘दे’ चा ‘बे’ झाला. आणि आयाने देशपांडयांचं बाळ ‘बे’ झाल्यामुळे माझ्या म्हणजे बेलसऱ्यांच्या पाळण्यात आणून ठेवलं होतं.

आहे कि नाही एक अविस्मरणीय फिल्मी स्टोरी ?

सौ. विनीत बेलसरे

आमची लोणावळयाची सहल

थंडीच्या मोसमात कुठेतरी गेलेच पाहिजे हयावर सर्वांचे एकमत झाल्याने फेब्रुवारीची २२ तारीख सर्वानमुते ठरली सौ. तारे हयांनी लोणावळयाच्या नारायणीधामचे मनोवेधक वर्णन केल्याने, आणि तेथे भोजनाची सोय करण्याचे नक्की केल्याने लोणावळयाचे ठरले. स्वतःच्या गाडया न नेता एकाच बसने जायचे असल्याने आणखी मजा आली.

२२ तारखेला सकाळी पावणेआठला टि.म.वी च्या बाहेरून निघालो. लोणावळयाच्या कन्या सौ. पन्धे मार्गदर्शक होत्या.

गप्पा विनोद गाणी हयात तळेगाव जवळचे प्रतिशिर्डी आले. दर्शनानंतर आवाराबाहेर आवाराबाहेर इडली, चटणी केक इ. ची मस्त न्याहारी झाली. सौ. शुभदा कुलकर्णी नी घरून करून आणलेल्या वडयांनी रंगत वाढली. नंतर निसर्गाचा आस्वाद घेत पवना धरण्याच्या रस्त्याला लागलो. धरणापाशी सर्वांना पाय सर्वांना पाय मोकळे करायचे होते पण सरकारी धोरणानुसार दरवाजा ज्येष्टांना बन्द करण्यात आला. सत्तेपुढे शहाणपण नाही. बाहेरूनच धरण पाहून निघानो लोणावळयात प्रवेश केल्यापासून पंध्यांनी चिक्कीची खरेदी, अस्सल फरसाणचे दुकान वगैरे कळी उघडून सर्वांना संतुष्ट केले.

नंतर नाराणधामाच्या दिशेने निघालो ज्यांनी हा सारा घाट घातल्या त्या सौ. तारे यांची प्रकृती बिघडल्याने तारे दांमत्य येऊ शकले नव्हते पण त्यांनी दूरध्वनीने भोजनाची सोय करवली होत. त्यामुळे नाराणधामच्या रम्य परिसरात शुध्द सात्विक भोजनाचा आनन्द सर्वांनी घेतला नंतर तेथील परिसरात फिरून दर्शनासाठी थांबलो. त्यावेळी आवाजात विविध गुणदर्शनाचा कार्यक्रमही झाला.

देवदर्शन साडेतीनला होणार असल्याने मन्डळी वॅक्स म्युझियमच्या दिशेने निघाली. तो मादाम तुस्साद लंडन पेक्षा उत्तम आहे हयावर मात्र सर्वांचे एकमत झाले. नाही तिथून परतीच्या वाटेला लागलो येतांना कामशेतला तान्दूळ खरेदी झाली.

कडधान्याचीही बोचकी आली. एकूणच खरेदीमुळे स्त्रीवर्ग प्रसन्न होता. येतांना महिलावर्गाने ९ तारखेला महिला दिनानिमित्त भेटायचे ठरवले. पुरुषांनी सुस्कारे सोडले. पुढचा कार्यक्रम ठरल्याने सहल सम्पल्याचा खेद कमी झाला.

श्री. संकपाळ व श्री केन्च हयांनी सारी आखणी छानच केली. वारंवार असे गेले पाहिजे असा सन्कल्प सोडून झाली.

डॉ. उज्वला मुजुमदार

आमची लोणावळ्याची सहल

फेब्रुवारी २०१३ आमच्या ग्रुपची लोणावळ सहल पार पडली. ११ तासाच वेळ कमी पडल्याची जाणीव महिला वर्गाला झाली. आपण पुन्हा लवकरच भेटुया अस म्हणत महिला दिन साजरा करण्याची ट्रीप निघाली. भोजनाचा कार्यक्रम माझ्या घरी करावयाचा अशी गळ सुरेखा देशपांडे यांनी घातली. सर्वांच्या सोयीनुसार दिनांक ९ मार्च २०१३ रोजी सकाळी ११ वाजतां भोजनाचे पदार्थ घेवुन महिलावर्ग घराच्या बाहेर पडल्या. त्या तडक सुरेखाच्या घरी. कोणी रशियन सॅलड, कोणी शेवयाची खीर, पापड-कुरडया, टॉमेटो सार, टॉमेटो लोणचं, स्वादिष्ट पुलाव, सुकी भाजी मसुर उसळ, वांग्याचे भरीत, पोळी, भाकरी आणि थंडगार ताक इ. चौरस आहाराचा आस्वाद घेताना, पुरुष मंडळी नसल्यामुळे गप्पा अधिकच रंगल्या. अनेक कर्तृत्वान महिलांनी भारताच्या विकासात मौलाची भर कशी घातली या विषयीची चर्चा चांगलीच रंगली. दुपारी ३ वाजतां घरची आठवण झाली आणि सुरेखाच्या घरुन प्रत्येकीने मोर्चा आपल्या घरी वळविला.

महिला दिनाचा कार्यक्रम असल्यामुळे पुरुष मंडळींनी, महिलांच्या उत्साही कार्यक्रमात कोणतीही ढवळाढवळ न करण्याचे व्रत घेवून महिलांना पुर्ण स्वातंत्र्य दिले आणि स्वतःहि पुर्ण स्वातंत्र्य उपभोगले.

सर्वश्री सुरेश नातु, वासुदेव कैच व मोहन संकपाळ यांनी त्याच दिवशी दुपारी १२ वाजतां नातु यांचे निवासरभाती सर्व पुरुष मंडळींना एकत्र बोलवुन □हम भी कुछ कम नहीं या घोषवाक्याने, मैफल जमवुन परवणी साधली. सर्व प्रकारचे विनोद, जुनी

गाणी, सिनेमा, तरुणपणाच्या कांही आठवणी व त्यासोबत S.P. बिर्याणीज मधून मागाविलेल्या व्हेज नॉन व्हेज बिर्याणीवर ताव मारला. सौ. तारे यांनी पाठविलेला रशियन सॅलडचा डबा व सौ. नातु यांनी सर्वांसाठी तयार करुन ठेवलेले आलू पराठे यामुळे भोजनाची लज्जत नक्कीच वाडली. दुपारी तीन वाजतां सर्व पुरुष मंडळींनी श्री. नातुंना धन्यवाद देत घरी जाण्याचा रस्ता धरला.

सौ. मेघना संकपाळ

जगी या खास वेड्यांचा

श्री. सुधाकर सुदामे

कोणास ठाऊक का, पण आज सकाळपासून "जगी या खास वेड्यांचा, पसारा माजला सारा या जुन्या आठवनीतल्या गीताने मला पुरत पछाडलयं! खरचं कोणत्या कोणत्या गोष्टीचे वेड असते माणसाला! मी स्वतःशी विचार करीतच सकाळची भटकन्ती करत चालत होतो. कुणाला वेड कनकाचे, कुणाला कामिनी साजे याच धर्तीवर कुणाला वेड भटकंतीचे, कुणाला पक्षी निरीक्षणाचे, कुणाला संगीताचे, कुणाला समाज सेवेचे तर कुणाला अवकाशातील ग्रहताऱ्यांचे अशी वेड्यांची यादी वाढतच होती. आपण सहज बारकाईने पाहिले तर आपल्या अवतीभवती अशी बरीच खास 'वेडी माणसं' हमखास भेटतील. मला खात्रीच आहे तशी!

खरच सांगू का? असं कोणतं तरी वेड अथवा छंद माणसाला असेल तर त्यातून मिळणाऱ्या आनंदाचं शब्दात वर्णनच करता येणार नाही. त्यातून आपल्याला मिळणाऱ्या आनंदात इतरांना सहभागी करुन घेण्यातील आनंद तर काही औरच. तसाच आनंद मिळवण्यासाठी हा लेखन प्रपंच!

खरं सांगू का नको या संग्रमात न पडता आज तुम्हांला मी सांगूनच टाकतो एकदाचं! मला ही लहान पणापासून भटकंतीचे वेड आहे. अनेक गड, किल्ले व निसर्गरम्य ठिकाणी मी वेळोवेळी भटकंती केली आहे.

गेली सुमारे २० वर्षे आम्ही काही मित्र

ज्ञानेश्वर माऊलीच्या पालखीचे वेळी पहाटेच बसने आळंदीस जातो. पालखीचे दर्शन घेऊन वारकऱ्यांसोबत चालत चालत पुण्यास येतो. कधी कधी सासवड पर्यंत ही जातो. पाण्याची एक बाटली, जेवनाचा डबा आणि छोटी छत्री घेऊन आनंदाने वाटचाल करतो. रस्त्यात कोठेतरी झाडाखाली पोटपुजा करतो. आता तर काही नृपोबंधू ही या आनंद वारीत सहभागी होतात.

आम्ही काही भटक्या समाजाची मित्रमंडळी रोजच्या भटकंती व्यतिरिक्त वर्षातून २-३ वेळा मनोसोक्त भटकत असतो. मागच्याच महिन्यात आम्ही काही जण जुन्नर जवळील दोन हजार वर्षापूर्वीच्या नाणेघाटात जाऊन तेथून माळशेज घाटात उतरलो. बऱ्या पैकी अवघड वाटचाल होती ती आमच्या बरोबर गड-किल्यांवर अड्यास पुर्ण पुस्तके लिहिणारे श्री. प्र. के. घाणेकर होते. त्यांचे समवेत भटकंती म्हणजेच मेजवानीच.

नुकत्याच झालेल्या होळा पौर्णिमेला आम्ही सात-आठ नृपो बंधूनी एक छोटेसी चांदण्या रात्रीतली भटकंती केली मार्गदर्शक होते दिग्गज नृपो बंधू श्री. विसूभाऊ भिडे आम्ही सत्तर ते ऐंशी या वयोगटातील भटक्यांनी मनसोक्त आनंद घेतला. नव्यानेच भटकंतीला आलेले उत्सवमुर्ती श्री. विजयराव कोतवाल, गजल प्रेमी श्री. माधव देशमुख नृपो च्या सांस्कृतिक कार्यक्रमात अग्रभागी असलेले श्री. अशोक देशपांडे आम्ही सर्वजण आनंदाच्या चांदण्यात नाहून निघालो.

पौड रस्त्यावरील परमहंसनगर मागील टेकडीवरील मारुतीपासून रात्री ९ वाजता चालायला सुरुवात करून दीड तासांने वेताळ टेकडी येथील मारुतीच्या कट्यापर्यंत चालत गेलो. तेथे थोडे च्याऊम्याऊ करून थोडी विश्रांती घेतली. सुमारे पाच तास भटकंती करून आम्ही परतलो. स्वच्छ चंद्र प्रकाश, माफक थंड वारे, शहरातील दूरचे लुकलुकणारे दिवे हे सारं काही शांत व प्रसन्न

वातावरण चित्तवृत्ती प्रफुल्लित करणारे होते. आपल्या पुण्यातील छोट्या मोठ्या टेकड्या व निसर्गरम्य स्थळे आहेत. जमेल तेवढे भटकंतीचे वेड जोपासले तर त्या सारखा आनंद नाही हे क्षण वेचीत जाणे हे तर आपल्या हातात आहे कि नाही ?

**श्री आनो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतः
एक दिवसीय सहल-एक आनंदयात्रा -
स.रा.पटाईन**

नृपो कुटुंबातील सदस्यांना एकत्र येण्याचा खास कार्यक्रम कोणी जर ठरविला तर लगेच त्यांच्या उत्साही दिवसाला सुरवात होते. कोठे जायचे किती दिवसासाठी, तिथे काय आहे, आपण काय करणार, तिथे थंडी वारा झोंबणारा असेल का? अशा सर्व प्रश्नांना वगल देतच आपापली नावे नोंदवण्यासाठी तरुण वृद्धांची लगबग चालू होते. लगबग म्हणजे घर बसल्या जागेवरच आपल्या सहचरा सोबत तासनतास चर्चा व नंतर नावे नोंदवणे.

तेव्हा अशाच एका उनाड दिवशी नृपो कार्यकारिणी मध्ये एक दिवसीय सहल काढण्याच्या कल्पनेला मूर्त स्वरूप देण्याचे ठरले. चर्चेत सर्वांनी भाग घेतला. पण त्यांची अमंलबजावणी करण्याची सामुहिक जबाबदारी सर्व श्री सुरेश नाईक, माधव देशमुख आणि सुधाकर सुदामें यांनी एक मिशन म्हणून आनंदाने स्विकारली. इतरांनी सुचनांद्वारे 'हातभार' लावला. त्यामुळे काय नको/असू नये याची 'कल्पना' या सर्वांना आली असेलच.

मग या उत्सवाला सुरवात झाली. एक दिवसात परत येण्याची मर्यादा पक्की झाली. २४/०९/२०१४ दिवस ठरला ठिकाण ठरले. कार्यक्रम ठरला. निघण्याची वेळ प्रवासाचा अवधि हि पक्का झाली. तरुण वृद्धांना आवाहनहि करण्यात आले. शहरी संस्कृतितील बंदिस्त घरातील कोंदटलेपणातून जराशी सुटका, प्रत्येक वृद्ध तरुणाला मनातून हवीशी असते. उतारवयातील साचलेपणात जगणे कधी कधी कंटाळवाणे होऊन जाते. अशा मानसिक अवस्थेत गुरफटलेल्यांना निसर्गाच्या सान्निध्यात, मोकळा रवास, थोडासा

गारवा, मिळेल म्हणताच मनाला उभारी येते आणि आपल्या वयातून १०-५ वर्षे कमी करतच (काल्पनिक) फॅन्सी ड्रेससह हा तरुण वृद्ध बाहेर पडतो. अशा आमंत्रणावर येणाऱ्याची संख्या ५०च्या आसपास जाईल असा आमचा अंदाज होता. एक दिवसाची हुर्डा पार्टीच्या अमिषाने नृपो सदस्यांचा प्रतिसाद फार मोठ्या प्रमाणावर आला. ८०च्या वर नांव नोंदणी होत गेली. एवढ्यांची व्यवस्था अॅग्रो फार्म करील का या शंकेत आपले संयोजक गडबडले. फोन व अर्ज करीत ७०लोकांची व्यवस्था आम्ही करू शकू. असा निरोप आल्यामुळे नंतर नांव नोंदणी करणारांना नाराज करावे लागले. सर्वश्री नाईक, देशमुख, कुलकर्णी, सुदामे यांनी कोटकोरपणे कोठे कोठे व किती वाजता यायचें हे ठरवून दिनांक २४/०९/२०१४ रोजी सकाळी ७.०० दोन बसेस मार्गस्थ झाल्या नेटक्या नियोजनामुळे कोठे ही गोंधळ समज गैरसमज रूसवे फुगवे न होता हा २ तासाचा प्रवास सर्वांना घेनच सुरू झाला. — जसटवारा, उन्हाचे केवळे पण, पाऊस पडून गेल्या मुळे मातीचा सुगंध मोकळा प्रदारण रस्ता, वेगाने मागे पडणारे वृक्ष वेती आणि बस मधील हास्य कल्लोळ अनुभवतच आमच्या बसेस अॅग्रो फार्म च्या कुशीत अलगद कधी पोचल्या, कळलेच नाही. सुहाना फार्म ने केलेली व्यवस्था प्रसन्नतेत भर टाकीत वालावरणांतील मोकळे पणा वाढवीत होती. चहा , फराळ, आणि गप्पा करीत एकमेकांच्या ओळखी होत गेल्या. हा कार्यक्रम आटोपताच सर्व जणानीपुन्हा बसमध्ये बसून १५ कि.मी अंतरावरील भुलेखर टेकडी कडे प्रस्थान केले. भुलेखर ! एका टेकडी वरून संपूर्ण परिसराला नजरेच्या टप्प्यात ठेवणारे इंकराचे एक देखणे मंदिर शिकपकलेचा अप्रतिम नजुना एकांत प्रिय इंकराच्या भोवती असणाऱ्या गुदतेची साक्ष देणारे पुराण काळीन मंदिर ! पुराणकाळीन शिकपकलेचा एक विष्कार ! अलिप्त व ध्यानस्थ शुभंकराचे एक चैतन्यरूप ॐ चा ध्वनि आपल्या हुकारातून उत्स्फूर्त पणे बाहेर पडलो परत सुहान फार्म वर पुच्या कार्यक्रमाचा तयार उनसावळ्याच्या हिरव्या गालिचावर आपायल्या सोचीने बसत बऱ्याच रसिक कलावतानी गाणे, विनोद कविता, गोष्टी, आणि परदेशातील सुखद आठवणीते सर्वांचे खूपच छान

मनोरजन झाले तालवाघ नसताना आपल्या सुरांची जादू जालवली ती. सौ. कोटस्थीत सौ. पयईत, सौ. कुलकर्णी, सुरेश नातू, यांनी तर भुजबळयचानी अरबी देशातील सुखद आठवी व त्यांची गाणी यांनी गाणी यीन मंत्रमुग्ध केले. लगबद्ध पदन्यासातून स्वतःच्या काळयाचे मूर्त स्वरूप प्रगट केले ते सौ. सुजाता नातू याने काण्यआणि नृत्य याचा अप्रतिम संगम, त्यामुळे पहावयाच मिळाला. सौ. मुजूमदाराच्या शिकण्याचा विविध आविष्कार व त्यातून विनोद निर्मीती यास रसिकानी छान दाद ली. नेहमी प्रमाणे श्री सुदामेच्या विडंबन काव्याला छान प्रतिसाद मिळाला या कार्यक्रमाचे संयोजन सौ. अंजली भिडे सुभाष भिडे सुभाष कुलकर्णी, माधव देशमुख सुधाकर सुदामे, मोहन संकपाल सुरेश नाईक, यांनी ते पार पाडले फॅक्टरी पाहण्याचा कार्यक्रम कसातरी पार पाडत नंतर मॅफल रंगली ती हुर्डा पार्टी मध्ये सहभागी होऊन! व्यवस्थापनाने लुस लुशीत हुर्डा, उकडलेली मक्याची कणसें, बोरें चटणी, दही, उकडलेले बटाटे वगैरेची मुबलक व्यवस्था केल्यामुळे खूप मजा आली. आदरातिच्यामध्ये कोठेही कमी पडले नाही.

हुड्यामुळे या सहलीला एक वेगळा आयाम आला. ग्रामीण चालरिति व पध्दति विसरणात गेल्या होत्या त्याला उजाळा मिळाला. सुहाणा फार्मच्या व्यावसायिक दृष्टिकोन त्यांच्या आदरातिथ्या पुढे दुय्यम ठरला. त्यांना धन्यवाद देणे त्यामुळे मनापासूनच करायला हवेत या आनंद यात्रेतील संस्तरणीय प्रसंग कॅमेऱ्यामध्ये बंदिस्त करीत त्याची सीडी नृपोला देण्याचा मानस सौ. मंगळाताई केंच यांनी बोलून दाखवला. या सहली मध्ये सहभागी झालेले सदस्य सर्वश्री व सौ चिटणीस, दिवाण, कुलकर्णी, नातू, नाईक, देशमुख केंच, पटाईन, मुन्झी, कोथुरकर, परांजपे, पाठक, काळे, चौहान, भुजबळ, देखणे, खर्चे, नगरकर, कोटस्थाने, सुभाष नाईक, पुजारी, झेंडे, भिडे, माजगांवकर, रायबागी, कोतवाल, पिंपळनेरकर, जोशी, अडकें, मुजूमदार आणि सर्व श्री सुदामें, वझे, कानगो, संकपाल, विनायक वझे, नगरकर, श्रीमती मुर्शि, भरत देशमुख, श्रीमती वागळे या सर्वांनी प्रत्यक्षात या सहलीचें आनंद यात्रेत रुपांतर केले.

OUR SRI LANKA TOUR

Nov 28 to Dec 05, 2013

A group of NRIPO members went on a conducted tour of Sri Lanka from November 28 to December 05, 2013. The group of about 40 including Mr Sunil Ugalmugle, one of the young and enthusiastic Directors of Vayudoot Travels left Pune Airport on board Pune-Chennai flight and reached Chennai well past midnight. We checked in at our hotel, rushed to our rooms, stealing a few winks before getting ready for breakfast and visit to a few sightseeing places, a quick lunch and again aboard Sri Lankan Air flight for Colombo, and landed at Colombo around 1715.

Our local guide Mr. Nishanta who would be with us throughout the entire tour joined us. We were transferred to Negombo about 15 km away. We checked into hotel had dinner and hit the inviting bed for a well earned rest to compensate for the lost sleep the previous night.

Nuwara Eliya

Next day, November 30, after a sumptuous breakfast the group started for Nuwara Eliya 180 km away from Negombo by chartered bus. En route Nuwara Elia we watched a large collection of Elephants of all age groups at Pin nawala elephant orphanage (an unfortunate name!) being bathed by their care takers, the Mahuts, who let the elephants enjoy themselves in the river. To see so many elephants together was a breath taking experience. We watched little-elephant siblings, as if mockingly and playfully drowning one another, with the mother elephant watching them with an expression of compassionate pride and satisfaction. It appeared most humanly. But the mother elephant was alert to protect its little ones from any untoward occurrence, herself basking in the morning sun, sort of lost in meditation or reverie, slowly flapping her ears! NRIPO group was enthralled with the Grand Spectacle.

We checked in at hotel, visited Sita Amman Temple, Hakagala Botanical Garden, Ashok Vatika and, in the evening Nuwara Eliya Lake.

Kandy

Next day after breakfast, we travelled to

Kandy about 130 km away, visited a tea factory en route and checked in at our hotel. Post lunch we visited gems gallery. Gems are cheap compared to Indian market. SLR is almost half the INR, hence ladies had a good time there.

Towards evening we visited Tooth Relic Buddhist temple, a huge complex. We were greeted by a shower totally unawares. We roamed the complex with moist clothes, then entered a nearby theatre for a breath-taking Cultural show. It was very colourful, though not too glamorous, nevertheless, a treat to watch. We boarded the bus for Bentota about 180 km away. En route we visited a turtle hatchery. As the name would suggest turtle eggs harvested from the sands are hatched here; the little ones are nurtured to adulthood and then released into sea. It was so interesting to watch turtles of different types and sizes swimming in their especially built tanks. Many of the group got themselves photographed holding big turtles in arms.

Galle

From Bentota about 60 km away is Galle. We had a city tour of Galle and had an hour's cruise on the river Madhu. We had an opportunity to see water monitors or monitor lizards. It was a rare and somewhat rustic experience when our boat was directed into sort of a cove, the overhanging vegetation forming a canopy over it so thick that it was dark inside the cove. The boat took a 'U' turn to continue our cruise back. After lunch at Galle we returned to hotel for dinner and good night's rest.

Colombo

Next day last leg of the Tour started with travel to Colombo about 60 km away; visit to a few places of interest and shopping at Colombo.

Colombo-Chennai-Pune

Next day, at Colombo Airport, we boarded the Sri Lankan Airlines flight to Chennai, reached Chennai about 1500 hrs for a long wait. We landed at Pune past midnight.

Our tour officially was over when we touched down at Pune.

It was a wonderful experience of touring the beautiful, island country. The Sri Lankans are a friendly lot despite difficulty in communicating

due to non fluency in English. NRIPO members had an opportunity to come close and know each other better. Our tour guide, the bus driver and Mr Sunil Ugalmugle did their best to make the tourist NRIPO group comfortable. More such opportunities for conducting not very long duration tours may be explored and made available to the ever enthusiastic NRIPO family!

(Report by Raghavendra Garde)

(Sankrant Melawa)

In event to remember. Antakshari program was organized with great zeal. Mr. & Mrs Bhide, Mrs. Hardikar, Mrs. Kotwal & Mrs. Shende worked hard. The program lasted for 1½ hrs. and it took us to the era of 50's & 60's films. After many rounds 3 teams were selected. Neerja Devalkar, Prabha Londhe & Madhvi Napahde were in the first team. Second team had Neeta & Satish Bhujbal & Madhav Deshmukh. The third team included Vijaya Deshpande, Rama Gadgil & Saroj Kadkol. All the three teams had prepared well and finally the third team was announced as winners. All the three teams were given prizes. There was also a dance presentation by Mr & Mrs Dilip Naik. The program ended with dinner.

श्रीमद् भगवद्गीता

प्रिया गर्दे

विश्वामध्ये आजपर्यंत अनेकग्रंथ लिहिले गेले आणि या पुढे ही लिहिले जातील. मला मात्र भगवद्गीते बद्दल एक विशेष आकर्षण आहे. गीतेतून मानसाशास्त्र आणि समाजशास्त्राशी नव्याने ओळख होते. प्रत्येक विषयाचे ज्ञान त्याच्या ग्रंथातून प्राप्त होते. मात्र हा एकमेव असा ग्रंथ आहे ज्यातून आपल्याला स्वताःबद्दलचे ज्ञान प्राप्त होते. खरोखरच हा एक अलौकिक ग्रंथ आहे.

भगवद्गीता हे महाभारताचे सार असून प्रत्यक्ष भगवान विष्णुच्या मुखकमलामधून उद्घोषित झालेले आहे. ह्यात सर्व शास्त्रे अंतर्भूत आहेत आणि ह्यात सर्व वेदांचे सार सामावले आहे. महाभारतात अठरा ही संख्या विशेष महत्त्वाची आहे.

- महाभारतात अठरा पर्व आहेत.
- भगवद्गीतेचे अठरा अध्याय आहेत.
- कौरव-पांडव युद्ध अठरा दिवस चालले होते.
- युद्धामध्ये कौरवाचे अकरा आणि पांडवाचे सात असे एकंदर अठरा अक्षौहिणी सैन्य होते.
- पांडवाचे महत्त्वाचे वीर अठरा होते.
- यज्ञात देखिल अठरा ऋत्विज असतात.

मनुष्य हा एक विशेष यज्ञ आहे. साहजिकच त्यामध्ये पंच ज्ञानेंद्रिय पंचकर्मेंद्रिय, पंचप्राण, मनप्राण, मन, चित्त आणि अहंकार असे मिळून अठरा ऋत्विज आहेत.

गीतेत ७०० श्लोक आहेत. ह्यातून धर्म आणि मोक्ष ह्याबद्दल सांगितले आहे. महाभारतातील भीष्मपर्वात २५व्या अध्यायात श्रीमद् भगवद्गीता अंतर्भूत आहे. गीतेची सुरवात 'धर्म' या शब्दाने होते आणि शेवट 'मंत्र' ह्या शब्दाने होतो. अर्जुनाचा हाच प्रश्न होता मम धर्मः कः ? ह्याच उत्तर म्हणजेच संपूर्ण गीता होय. मात्र येथे धर्माचा अर्थ हिंदु, मुसलमान वगैरे नसून माझे स्वरूप काय आहे असा आहे हा ग्रंथ जीवनाचे रहस्य उलगडून जीवनाला दिशा देणारा, प्रेरणा देणारा आणि जीवन परिपूर्ण करणारा असा मार्गदर्शक ग्रंथ आहे. वेदांतान्तर्गत उपनिषदे स्वतंत्र असून स्वतः प्रमाणभूत आहेत म्हणूनच त्यांना अपौरुषेयत्व प्राप्त झालेले आहे. त्यांच प्रामाण्यत्व

कोणीही खंडीत करु शकत नाही. भगवद्गीता मात्र स्मृतिग्रंथ आहे.

गीतेच्या पहिल्या सहा अध्यायांमधून महावाक्यातीच 'तम्' पदाचा प्रामुख्याने विचार केलेला आहे. दुसऱ्या सहा अध्यायांमधून तत् पदाचा विचार केला आहे. शेवटच्या सहा अध्यायातून जीव आणि परमेश्वर यांच्यामधील ऐक्य सिध्द केले आहे. याप्रमाणे १८ अध्यायांची गीता 'तत्वमसि' हेच महावाक्य प्रतिपादन करीत असल्यामुळे सर्व उपनिषदांचे सार आहे त्यामुळे गीता स्मृतिग्रंथ असुनही मोक्षा शास्त्र आहे. गीता ही सर्वप्रकारे उपनिषदांना अनुसरणारी असल्यामुळे प्रस्थानत्रयीत तिचा अंतर्भाव झालेला आहे. मोक्षमार्गामध्ये प्रमाणभूत असलेले तीन ग्रंथ आहेत.

श्रौत प्रस्थान	-	उपनिषद
स्मार्त प्रस्थान	-	भगवद्गीता
दार्शनिक प्रस्थान	-	ब्रम्हसूत्राणि

ही प्रस्थानत्रयी साधकाला मोक्षाचे साधन होते ह्यात कर्म म्हणजे योगशास्त्र चित्त शुध्दीचे साधन आहे असे भगवान म्हणतात. गीतेत ब्रम्हविद्या प्रतिपादित केलेली आहे. विद्या हा शब्द स्त्रीलिंगी असल्यामुळे भगवंताचे गीत श्रीमद् भगवद्गीता या नावाने प्रसिध्दीला आले ह्या ग्रंथात कर्म आणि कर्मत्याग ह्या दोन्हीचा समावेश आहे हे सर्व एक गुरुच चांगल्या तऱ्हेने समजावू शकतो. 'गु' म्हणजे अंधकार आणि 'रु' म्हणजे दूर करणारा. म्हणजेच जो अज्ञान दूर करतो तो गुरु. गीतेत गुरु आणि शिष्याचे संवाद आहे. साध्य आणि सिध्द विषयांची चर्चा आहे. ते जसे आहेत आपण तसेच त्यांना समजले पाहिजे. म्हणजेच आपल्या जीवनात आपली स्वताःशी ओळख पडू शकेल.

The fear of death follows from the fear of life. A man who lives fully is prepared to die any time.

Mark Twain

पसायदान प्रार्थनेतूनच वेदान्त दर्शन राघवेन्द्र गर्दे

श्री संत ज्ञानेश्वरांचे त्यांच्या ज्ञानेश्वरी इतकेच नव्हे तर त्याहुनिहि लोकप्रिय असलेले 'पसायदान' हे प्रार्थनारूपी काव्य असून त्यांत भक्ति तर ओतप्रात आहेत पण त्यातूनच आपणास वेदान्त दर्शन प्राप्त होते. ते वेदान्त दर्शन होत असतांनाच साधकाला आपण कुठले गुण आत्मसात करणे गरजेचे आहे याचा पण बोध होतो. म्हणूनच एक सुंदर काव्यमय प्रार्थना असून त्याबरोबरच मुमुक्षु, जिज्ञासू साधकासाठी आचारसंहिता म्हणून पण त्याकडे अंगुली निर्देश करता येईल. अवघ्या नऊ ओव्यांमधून वेदान्तसारच जणु ज्ञानदेव माऊली ने वाचकासमोर वाढून ठेवले आहे.

श्रीमद्भगवद्गीता प्रणित वेदान्त शास्त्र सामान्याप्रत पोचविण्यासाठी नऊ हजार ओव्यांची ज्ञानेश्वरी लोकांना प्रवचन रूपाने रचून दिली. म्हणूनच ती सामान्यांना शिरोधार्य आहे. ही रचना ज्ञानेश्वरी माऊलीची महत्ता आपल्या निदर्शनास आणते तरी कित्येकांचे मत असे की जर ज्ञानदेवांनी जरी आपणास ही नऊ ओव्यांची प्रार्थनाच दिली असती तरी ज्ञानदेवांची गरिमा तिळमात्रपण कमी झाली नसती या प्रार्थनापुष्पाने ज्ञानेश्वरीचे सहज सौंदर्य आणखीनच खुलले आहे असे आपणास ठामपणे म्हणता येईल. एखादे स्तुत्य वृत्त्य केल्यावर बालकाने लाडात येऊन मातेकडे खाऊची मागणी करावी तितक्याच निरागस प्रेमाने व श्रध्देने श्री ज्ञानेश्वरांनी आपले गुरु श्री निवृत्तिनाथ प्रसादासाठी पसायदान पुष्परूप प्रार्थना गुरु चरणी अर्पणकेली. यात ज्ञानेश्वर आपणासाठी स्वार्थाने काहीच मागत नसून लोककल्याणाची कामना करीत आहेत आणि त्यातूनच मुमुक्षु, जिज्ञासू साधकासाठी आवश्यक असा निष्ठा आदर्शपण जगासमोर ठेवित आहेत. ही अलौकिक अशी प्रार्थना आहे तरी काय हे समजण्यासाठी त्या नऊ ओव्यांचा आढावा आपण आता घेऊ बव्हंश लोकांना पसायदानाच्या नऊ ओव्या मुखोद्गत असल्यामुळे त्या सर्व ओव्यांची पुनरावृत्ति येथे करण्याची गरज नसल्यामुळे येथे त्यातील टळक मुद्देच आपण विचारात घेऊ.

ज्ञानदेव सुरुवात करतात 'आता विश्वात्मकेदेवे येण वाग्यज्ञे तोषावे.....' पहिलाच शब्द महत्वाचा आहे. मुळात संस्कृतमध्ये असलेल्या शास्त्रात प्रार्थनेला किंवा इतर विषयाला सुरुवात करतांना 'अथ' किंवा 'ओम' लिहिण्याची प्रथा आहे त्यामुळे हे शब्द मंगलवाचक आहेत अशी श्रध्दा आहे. जसे 'ओम श्री परमात्मने नमः' अथवा 'अथप्रथमोध्यायः।' जेव्हा जग निर्माण झाले त्यावेळी 'ओम आणि अथ' हे दोन शब्द ब्रम्हाजीच्या तोंडून प्रस्फुटित झाले असा संस्कृत शान्तिपाठ पण आहे (ओंकाररयाथ शब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा । कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तस्मान्नांगलिकावुभौ ॥ असा तो शान्तिपाठ आहे) असो. म्हणून 'अथ' किंवा मराठी भाषेत 'आता' असा त्याचा अपभ्रंश. 'आता' शब्दाचा आणखी एक अर्थ पण संभवतो. हे एक काम संपले 'आता' आपण दुसऱ्या कार्यास प्रारंभ करू या. या अर्थी श्रीमदभगवद्गीतेचे ज्ञानेश्वरी रूपाने निरूपण संपन्न झाले आता गुरुदेवांनी मला अल्पसे दान कृपाप्रसादाने द्यावे. या दोन्ही अर्थांनी 'आता' हा शब्द समर्पक आहे. विश्वात्मके देवे हे दोन शब्द ज्ञानदेवांनी आपल्या गुरुंसाठी योजिले आहेत. 'आचार्यदेवो भव' अशी श्रुति आहे. (तैत्तिरीय उपनिषद) 'ईश्वरोगुरुरात्मेति' अशी गुरुची महत्ता आहे. गुरु हा विश्वात्माच असल्यामुळे विश्वात्मके देवे. ईश्वर म्हणजेच मायामय ब्रम्ह-सगुण ब्रम्ह विश्व विश्वात्मके देवे या दोन शब्दात साधक, जिज्ञासू शिष्यांसाठी आदर्श अशी निःसिम, निरन्तर गुरुभक्ति आपणास दिसून येते. पुढे ज्ञानेश्वर म्हणतात, या 'वाग्यज्ञानाने' संतुष्ट होऊन कृपया मला हे 'पसायदान' द्यावे. वाग्यज्ञ या शब्दावरून ज्ञानेश्वरी प्रवचन रूपाने ज्ञानेश्वरांनी जनसमुदायास अर्पण केली हे सिध्द होते. पसायदान म्हणजे ओंजळी भर दान म्हणजे अल्पदान. विश्वात्मके देवे हे दोन शब्द सर्व श्रोत्यांना पण लागू होतात हे आपणास पुढे लक्ष्यात येईल (जनता जनार्दन या न्यायाने)

पुढच्या ओवीत श्री ज्ञानेश्वर मांगणी करतात 'जे खळांची व्यंकटी सांडो, तया सत्कर्मा रति वाडो'. खळ म्हणजे दुष्ट - खलपुरुष, दुष्टपुरुष, व्यंकटी म्हणजे वाकडेपणा दुष्टमति. खलपुरुषांची दुष्टता नष्ट होवो खल पुरुष म्हणजे आपण सामान्यजन.

त्यांची दुष्टमति (दुष्टचित्त म्हणजे त्यांचा अहंकार, राग, द्वेष, मद, लोभ, मोह मत्सर हे षड्विपु तसेच वक्रता मी, माझे, आप, पर भाव अशी कुत्सीत संकुचित वृत्ति या दुर्गुणांचा नाश झाल्या शिवाय आत्मसन्मान, समाधान व आत्मज्ञान होणे असंभव म्हणून प्रार्थना ही की सर्वांची अंतःकरणे निर्मळ होवोत. अंतःकरण शुध्दी करिता झटण्याचा संदेशपण यातून मिळतो. 'सत्कर्मी' रति वाडो' सत् म्हणजे सत्य-शिव-सुंदर. सत्कर्म म्हणजे सत्संग. सत्संगरूपी नौकेने आपण हयाचि जन्मी ह्याचि डोळा' जीवनमुक्ति प्राप्त करू शकतो. सत्कर्मी रति वाडो चा अर्थ ब्रह्मनिष्ठ होवोत. श्री आदिशंकराचार्यांनी सुध्दा, सतसंग निस्संगत्व निर्मोहत्वं निश्चलतत्वा म्हणजेच चित्तनिश्चलता, चित्तवृत्तिनिरोध - जीवन्मुक्ति, असाच क्रम दिला आहे. सत्संगाचा दुसरा अर्थ म्हणजे विधायक असे चांगले कर्म समाजसेवा, भजन, यजन कीर्तन वगैरे. याच ओवीत पुढे ज्ञानदेव कामना करतात, 'भूता परस्परे पडो मैत्र जीवाचे' म्हणजेच सर्व चराचर सृष्टित प्रेमभाव श्री गौतम बुध्दांनी पण सर्वाप्रति निरिच्छ मैत्री, करुणा, व मुदिता यांचा पुरस्कार केला. हा सद्य स्थितीत अत्यंत महत्वाचा उपयुक्त पर्यावरण — संदेश बाराव्या शताकातच श्री ज्ञानदेव देऊन गेले.

पुढे ज्ञानदेव मागतात, दुरिताचे तिमिर जावो, विश्वस्व धर्म सूर्ये पाहो जो जे वांछील तो ते लाहो दुरित म्हणजे पाप, कष्ट, वगैरे. तिमिर म्हणजे अंधकार, अज्ञान किंवा चुकीच्या समजुती, अंधश्रध्दा इ. अज्ञान नष्ट होऊन भगवद्गीतेत सांगितलेल्या प्रमाणे विश्वस्व धर्म सूर्य उदित झाल्यामुळे आत्मज्ञानाचा म्हणजेच ब्रह्मज्ञानाचा स्वच्छ साक्षात्कार होतो (ज्ञानेन तु तदज्ञानं येषां नाशितमात्मनः तेषां आदितयवज्ज्ञानं प्रकाशयति तत्परम - भ.गीता अ ५ श्लोक १६; सुबोध ज्ञानेश्वरी अ.५ ओव्या (८३-८६) ले.वर्णेकर) स्वधर्म म्हणजे हिन्दू मुसल्मान इ. धर्म नसून सर्व विश्वाचा धर्म वसुधैव कुटुंबकम् - असा व्यापक अर्थ अभिप्रेत आहे.

ज्ञानदेव पुढे कामना करतात सर्वत्र मंगलवर्षाव करणारे संत महात्मे अशांचे थवे या जगाला नित्य लाभाते. अशा थव्यांचे वर्णन करतांना खूप सुन्दर व अर्थपूर्ण शब्द योजतात ते थवे जणु कल्पतरुंचे अरण्य अथवा अमृताचे सागरच. त्यांच्या

वर्णनासाठी ज्ञानदेवांना शब्द तोकडे पडत नाहीत. उपमाने निवडतांना अचूक व अर्थाने ओथंबलेले शब्द सहजगत्या निर्माण होतात श्री ज्ञानदेवांच्या सृजनतेने तर गरुड भरारीच मारली आहे! ते म्हणतात असे संत लांछन नसलेले (अलांछन) चंद्रमेच जणु किंवा शीतल (तापहीन) सूर्य आहेत. ज्ञानेश्वरांच्या प्रगल्भ कल्पना शक्तीची आपणास यावरून स्वच्छ कल्पना येते. अशा संतांचा सहवास लोकांना उपलब्ध होवो. सहवास कसा तर सग्यासोयत्या सारखा. अर्जुनाला कृष्णसारखा मिळाला त्यासारखा आणि अशा रीतीने सत्संग लाभलेले तिन्ही लोकातील जन परिपूर्ण सुखी होऊन या अनादिपुरुषाला शरण जावोत त्यांचेच यजन करोत. 'लोक' याचा अर्थ अनुभव तिन्ही लोक म्हणजे कार्मिक, मानसिक व आध्यात्मिक विश्व. गीतेत भगवान श्री कृष्ण उपदेश करतात 'मद्याजि मां नमस्करु' मला नमस्कार कर माझे पूजन कर. मी येथे आदि पुरुष, सर्व व्यापी परमात्मा किंवा जीवन शक्ति (LIFE ESSENCE/CORE). पुढे शब्द वापरला अखंडित. याचा एक अर्थ निरंतर सातत्याने. दुसरा अर्थ म्हणजे सत्त्वदानंद ब्रह्माचे अखंडाकार पूर्णत्व आनंदघन.

अशा प्रकारे ज्ञानेश्वरी व त्यात विषद केलेली तत्वे व शिकवण सतत आचरणात आणून सर्व लोक दृष्ट, अदृष्टावर विजय पावोत दृष्टादृष्टाचा अक्षयार्थ द्वंद्व. आयुष्यात सुख-दुःख, शीत-उष्ण, पाप-पुण्य, मानापमान, शत्रू-मित्र अशा द्वंद्वांचा अनुभव येतच असतो. त्यामुळेच आपणांस क्षोभ निर्माण होतात. हे सर्व आपण षड्विपुवर मात न केल्यामुळे, मायेच्या दडपणांत व संसार सागरात गटांगळ्या खात आयुष्य व्यतीत करीत राहतो आणि यावर विजय मिळाविण्यासाठी आपण द्वंद्वातीत, गुणातीत (मायातीत) निस्त्रैगुण्य होणे म्हणजेच सर्वत्र समभाव राखावे. 'विद्याविनयसंपन्न ब्राह्मण, गाय, हत्ती वगैरे पशु, पवित्र संतमहात्मा किंवा म्लेंच्छ, चाण्डालप्रवृत्तीचे ते सर्व ब्रह्माचेच, परमात्म्याचेच आविष्कार असे समभावाने पाहाणे यालाच खरे ज्ञान समजतात मूलार्थाने आणि तोच खरा आत्मज्ञानी म्हणून जगात दिगन्त कीर्ति प्राप्त करुन सुखीसमाधानी राहातो. ज्ञानेश्वर कामना करतात 'मी म्हणजे ब्रह्म-परमात्मा'

अशी अपरोक्ष अनुभूति (DIRECT COGNITION) होऊन लोक जीवन्मुक्त होवोत.

अशी ही ज्ञानेश्वरांची पसायदान नामाभिधान असलेली प्रार्थना ऐकून निवृत्तिनाथांनी तसेच सर्व श्रोत्यांनी 'तथास्तु' म्हटले. ते ऐकून श्री ज्ञानेश्वर सुखावले.

मल्हार

भर दुपारच्या उन्हात दारी कोणी आला ।
पहातो, तो, एक होता धारवाला ।
टेकला होता पूर्ण त्याच्या वृध्दत्वाला ।
सायकल फिरवून धार काढणार होता
चाकू सुरीला ॥१॥

विचारले मी "बाबा, चहा देऊ का तुम्हांला"।
दमला भागला चेहेरा त्याचा अकस्मात उजळला ।
म्हणाला, 'मल्हार' तुमच्या मनि आज जागला ।
अर्थ मात्र त्याचा, त्यावेळी मला नाही समजला ॥२॥
मन माझे अडून बसले त्या शब्दाच्या अर्थाला ।
म्हणाले, "सांग, काय म्हणायचे होते त्याला" ।
सलो मी, स्वतःच्याच अज्ञ अलपबुध्दीला ।
म्हणालो, थांब, थोडा विचार करू दे मजला ॥३॥
सायंकाळी जेव्हा सूर मनिचा गवसला ।
डोळ्यातल्या त्याच्या, भाव पुन्हा मी आठविला
हुदयात माझ्या सतारीचा अबोल सूर झंकारला ।
'मल्हार' त्याचा खरोखरी मला उमजला ॥४॥

अविनाश भिडे

आजच घडलेल्या सत्य घटनेवरून सुचलेली ही
कविता आहे.

२९/१२/२०१३

दशा

एक सुलट दोन उलट
टाके घालून लोकरीची झाल विणता येते
एक सुखद दोन दुःखद
क्षण पचवून आयुष्याची शाल थोडीच विणता येते
उलट सुलट टाके वीण घट्ट करतात
सुखद दुःखद क्षण आयुष्य विध्व करतात.
विणण्या सुया टोकदार असूनही

टाके टोचत नाहीत.
सोसणार मन सोशिक असूनही
सल वोचल्यावाचून रहात नाहीत.
आयुष्याची शाल विदीर्ण होते
तरीही ती पांघरावीच लागते
उलट सलट विणलेले टाके
सुखद दुःखद क्षण सारे
शेवटी विरून जातात
उरतात फक्त विसविशीत दशा

विजय माजगावकर

मो. ९४२९०८९९३८

तोल

जन्मापासून वय होईलपर्यंत ।
बालगीतापासून लावणीपर्यंत ।
लावणीपासून अभंगापर्यंत ।
अथपासून इथिपर्यंत ॥१॥
आयुष्य समजावे सुरेल गाणे ।
खटके, मुरक्या, ताना आणि तराणे ।
सुरात सूर मिळवून तालात रहाणे ।
जीवनाचा तोल हलत्या दोरीवर संभाळणे ॥२॥
दोरीवरची कसरत डोंबाऱ्याची ।
हलगी डफाच्या तालावर पाऊ टाकण्याची ।
नजर एकवटून तोलकाठी संभाळण्याची ।
कौतुकाच्या नजरा न न्याहाळण्याची ॥३॥
नजर आपली चुकलीच तर ।
पडतो आण वरून जमिनीवर ।
म्हणतील सर्व 'वाईट झाले' फारतर ।
म्हणूनच वयाचा प्रवास सांभाळावा सुरांवर ॥४॥
सुर लाऊन नेहमीच 'वयात' जगावे ।
वयाची आठवण न ठेवता रहावे ।
कधि एकतालात कधि त्रितालात गावे ।
परंतु 'सम' न सोडता जीवनगाणे सजवावे ॥५॥

अविनाश भिडे

दि. ०६/०२/१४ (पुणे)

कसे असावे असे असावे

असे जगावे तसे जगावे
यातच गेले अवघे जीवन
दिगंतराच्या या अवकाशी
कढ दुःखाचे गेले विसरून
आर्त स्वरांनी १
दिवस गेले वर्षे गेली
सर्व ऋतुंचे प्रहर संपले
खुळा अहंकार जागवीत
आयुष्य मात्र वाया गेले
कात टाकुनी - २
ताटते, आता पुरे ते
आपराधी पत्र नि
निसहक्या क्षणांची रूखरूख
आणि बघावे बाजू बाजूचे
मदमोहाचे होत असलेले भस्म
अयस्थपणाने - ३
पानावरल्या दंव बिंदुने
रोमरोमी या नाचत गावे
तसेच आपुल्या मनामनातून
वृध्दत्वाचे संगीत झरावे
आंनदाचे - ४
रवि तेजांची किरणे आपण
जल लहरीचे तरंग आपण
फुलात दडला सुगंध आपण
असे असावे आपुले जीवन
स्पदनात उरलेले - ५

स.रा.पटाईत

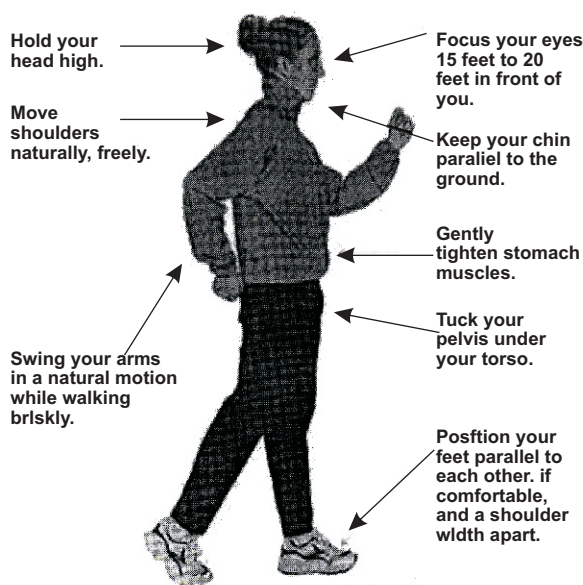
मो. ९८८९४३८२५८

“JOY”

I do know, what is the real pleasure
Is it the mind state when I have a leisure
Is it something I am unable to measure
Is it anything like a hidden treasure
I am searching for it 'on and on'
Never knew when days and years gone
Still I never made myself forlorn
And decided to go back to newly born.
Then somebody said something in my ears
“Forget all the gone days and years
Leave al your feelings of fake fears
Bloom the flowers, if possible, with your
tears.”
“Come out of you self – made golden ring
Win your inner mind to become your king
Forget all you self – created sufferings
When you are sire to get new wings. ”
I then got the new wings to fly
To enjoy the blue beauty of the sky
When I said to myself 'Oh! My! God'
And got the real, real pleasure of life to enjoy

Avinash C. Bhide

Dt. १३.०२.१४ (Bangalore)

The human body is made to walk.,

Walking 30 minutes a day cuts the rate of people becoming diabetic by more than half and it cuts the risk of people over 60 becoming diabetic by almost 70 percent.,

Walking cuts the risk of stroke by more than 25 percent.,

Walking reduces hypertension. The body has over 100,000 miles of blood vessels. Those blood vessels are more supple and healthier when we walk,

Walking cuts the risk of cancer as well as diabetes and stroke.,

Women who walk have a 20 percent lower likelihood of getting breast cancer and a 31 percent lower risk of getting colon cancer. ,

Women with breast cancer who walk regularly can reduce their recurrence rate and their mortality rate by over 50 percent.,

The human body works better when we walk. The body resists diseases better when we walk, and the body heals faster when we walk,

We don't have to walk a lot. Thirty minutes a day has a huge impact on our,health. ,

Men who walk thirty minutes a day have a significantly lower level of prostate cancer. Men who walk regularly have a 60 percent lower-risk of colon cancer. ,

For men with prostate cancer, studies have shown that walkers have a 46 percent lower mortality rate.,

Walking also helps prevent depression, and people who walk regularly are more likely to see improvements in their depression.,

In one study, people who walked and took medication scored twice as well in 30 days as the women who only took the medication. Another study showed that depressed people who walked regularly had a significantly higher level of not being depressed in a year compared to depressed people who did not walk. The body generates endorphins when we walk. Endorphins help us feel good.,

Walking strengthens the heart. Walking strengthens bones.,

-Walking improves the circulatory system.,

Walking generates positive neurochemicals. Healthy eating is important but dieting can trigger

negative neurochemicals and can be hard to do.,

Walking generates positive neurochemicals. People look forward to walking and enjoy walking.,

And research shows that fit beats fat for many people. Walking half an hour a day has health benefits that exceed the benefits of losing 20 pounds. ,

When we walk every day, our bodies are healthier and stronger. A single 30 minute walk can reduce blood pressure by five points for over 20 hours.,

Walking reduces the risk of blood clots in your legs.

People who walk regularly have much lower risk of deep vein thrombosis.,

People who walk are less likely to catch colds, and when people get colds, walkers have a 46 percent shorter symptom time from their colds.,

Walking improves the health of our blood, as well. Walking is a good boost of high density cholesterol and people with high levels of HDL are less likely to have heart attacks and stroke. ,

Walking significantly diminishes the risk of hip fracture and the need for gallstone surgery is 20 to 31 percent lower for walkers.,

Walking is the right thing to do.A,The best news is that the 30 minutes doesn't have to be done in one lump of time. Two 15 minute walks achieve the same goals. Three 10 minute walks achieve most of those goals.,

We can walk 15 minutes in the morning and 15 minutes at night and achieve our walking goals. ,

Walking feels good. It helps the body heal. It keeps the body healthy. It improves our biological health, our physical health, our psychosocial health, and helps with our emotional health. Walking can literally add years entire years to your life.

colds.,

Walking improves the health of our blood, as well. Walking is a good boost of high density cholesterol and people with high levels of HDL are less likely to have heart attacks and stroke. ,

Walking significantly diminishes the risk of hip fracture and the need for gallstone surgery is 20 to 31 percent lower for walkers.,

Walking is the right thing to do.A,The best

news is that the 30 minutes doesn't have to be done in one lump of time. Two 15 minute walks achieve the same goals. Three 10 minute walks achieve most of those goals.,

We can walk 15 minutes in the morning and 15 minutes at night and achieve our walking goals. ,

Walking feels good. It helps the body heal. It keeps the body healthy. It improves our biological health, our physical health, our psychosocial health, and helps with our emotional health. Walking can literally add years entire years to your life.

खाद्य जगत

अल्झायमर्स साठी सूप!

अेकदा सहज सगळं आटोपल्यावर दुपारी टी.व्ही ऑन केला तर पाकशास्त्र सुरु होतं. ऐकते तर अल्झायमर होऊ नये म्हणून काय काय करावे ते सांगत होते.

कोडी सोडवा, बुध्दीबळ खेळा, स्मरणशक्ती खेळा इ. सांगून झाल्यावर त्यांनी एक सूप सांगितलं. त्यामुळे मी ते भराभर उतरवून घेतलं. कारण प्रत्येक वेळी सगळेजण सगळे प्रोग्रॉम्स बघू शकतात असं नाही. त्यामुळे ही माझी स्वतःची रेसिपी नाही. पण आपण सगळे एकाच नावेतील प्रवासी आहोत त्यामुळे यापासून कुणाला झाला तर फायदाच होईल.

पण वाचल्यावर करुन पाहायला विरु नका हं! आणि करुन पाहिल्यावर सांगायला! तर मी आता विसरायच्या आत लिहून काढते.

कृती

२ चांगले पिकलेले मोठे लालबुंदू टमाटे, आल्याचा तुकडा, २ च. तेल, छोटा कांदा, थोडा ओला नारळ, १ मिर्ची, कोथिंबीर, चवीनुसार मीठ, साखर, काजूची पेस्ट पाव वाटी. मी त्यात २ लवंग व ३-४ मिरे पण घातले होते.

कृती:

प्रथम टमाटे बारीक चिरुन त्यात किसलेले आल घालून तेलावर चांगला खमंग वास येईपर्यंत खूपवेळ परतून घ्यावे. नंतर त्यात कांदा नारळ, मिर्ची, कोथिंबीर, मीठ, साखर, लवंग, मिरी सगळं घालून परत सगळं तेल सुटेपर्यंत परतून घ्यावे. थोडं गार

झालं की सगळं मिश्रण मिक्सरमधून काढून घेऊन पाणी घालून उकळावे. थोडी वाफ गेल्यावर त्यात काजूची पेस्ट घालावी. परत थोडे गरम करावे. आवडत असल्यास बटर घालून गरम गरम सूप संध्याकाळच्या वेळी पितांना खूप मजा येते. बघू या काही फरक पडतो का ?

नाचणीचे पॅनकेक!

४ चमचे नाचणीचं पीठ + १ चमच मैदा + १/२ व तांदूळ पीठ + मीठ साखर १ ते १॥ चमच थोडा सोडा, बेकिंग पावडर, तूप, थोडं दही, सगळं दुधात भिजवायचं. तव्याला तूप लावून छोटे छोटे पॅन केक घालावे.

यावर बटरस्कॉच जाम लावावे. शक्य असल्यास फ्र श क्रीम, कीवी, स्ट्राबेरी लावावे. नाचणीतून भरपूर कॅल्शियम पण मिळते. बघा करुन!

कच्या फणसाचे कबाब

साहित्य

२ वाट्या उकळून कुसरलेला कच्चा फणस, १ वाटी भिजवलेली मसूर डाळ, १ वाटी ब्रेड क्रम्स, १ टेबल स्पून मैदा किंवा बेसन, १ टी स्पून आल-लसून पेस्ट, २-३ हिरव्या मिरच्या बारीक चिरून, १-४टी.स्पू गरम मसाला मीठ चवीनुसार कोथिंबीर, पुदीना ४ चमचे लिंबूरस २ चमचे तेल तळायला

कृती ,

१) फणस, मसूर डाळ, मिक्सर मध्ये वाटून घ्या २) ३) फणस - मसूर डाळ - आललसूण पेस्ट हिवी मिरची - कोथिंबीर पुदीना लिंबूरस मीठ - गरम मसाला एकत्र कालवा., ४) छोटे छोटे चपटे कबाब वळा, थोडावेळ फ्रिज मध्ये ठेवून मग तळा हवे असल्यास शॅलोफ्राय पण करू शकता. ५) सॉस किंवा पुदीना चटणीबरोबर सर्व्ह करा. बघा करुन आवडतात का ते.

सौ. मीनल चिटणीस

पुस्तक परिचय

देठापाशी लव सोनेरी

नृपो सदस्य सुहासिनी देशापांडे यांचा देठापाशी लव सोनेरी हा पहिलाच कवितासंग्रह कविताघर प्रकाशनातर्फे प्रसिध्द झाला आहे. १९६८ ते

२०१३ या प्रदीर्घ कालावधीत स्फुरलेल्या या कविता त्यांच्या संवेदनशीलतेची साक्ष देतात. जगण्याची सुख-दुःख, आशा-निराशा, अस्वस्थता, हुरहूर, खेद, खंत यांची आंदोलनं अतिशय काव्यमय भाषेत व्यक्त करण्याची किमया सुहासिनीताईंना साधनी आहे. आपण गलितगात्र सभोवतालचं गज उत्फुल

सोसण्याच्या साधनेला सूर लागू दे,
कधी सरेल हे जंगल निबीड अंधःकाराचे
कधी प्रकाशेल हा वळचणीचा अंधार
"संगळे संघर्ष केवळ जगण्यासाठी होते
त्यातून जगलो- वाचलो खरं
पण जगायचं मात्र राहून गेल."

या निराशेच्या सुरातूनच आव्हानांना सामोरं जाण्याचं बळ त्यांना मिळतं. समोर येईल तसं आयुष्य स्वीकारायचा समजुतदारपणा त्यांच्यात दिसतो.

असं नको तसं हवं पेक्षा जसं असेल तसं घ्यावं, त्यानं दिलेलं पदर पसरून स्वीकारायला सहज यावं हा आयुष्याबद्दलचा त्यांचा टॅट्टीकोन सांगता सांगता जळून गेले मोहर तरीही देठापाशी लव सोनेरी हा आशावाद त्या प्रकट करतात. या आशावादाचं प्रतिक म्हणूनच की काय हेच कवितासंग्रहाचं नाव त्यांना सुचलं असावं.

आजी आणि नात या कवितेत सद्य परिस्थितीतील एक दाहक वास्तव बेटी, डोण्ट लव्ह दाय नेबर

डोण्ट इव्हन ट्रस्ट दाय नेबर रक्ताचं नातं सांगण्याच्यातही असती बरे दानव या ओळीतून प्रकट झालं आहे.

मराठी भाषेवर सुहासिनीताईंचं असलेलं प्रभुत्व कवितेच्या ओळीओळीतून प्रत्ययाला येतं.

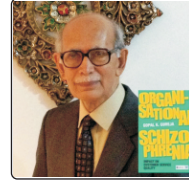
निळ्या उन्हाचे झगझगीत पडते, सोनचाफ्याने रेखलेले उन्हाचे कशिदे, चांदरसानं तुडुंब भरलेलं तळं, जुईच्या गंधाची परडी यातून त्यांचं निसर्गवेड आणि निरीक्षणही दिसतं.

इतक्या उत्कट भावपूर्ण कविता वाचकांपर्यंत या आधीच पोचाल्या हव्या होत्या असं वाटतं. काव्यसंग्रहाचं नाव: देठापाशी लव सोनेरी पृष्ठसंख्या ९६ मूल्य रू. १२०/-

इंद्रधनु

सुहासिनी देशपांडे यांचा इंद्रधनु हा कथासंग्रह नंदिनी पब्लिशिंग हाऊस ने प्रसिध्द केला आहे. या संग्रहात बारा कथा आहेत, या कथा वाढत्या वयाच्या मुलांसाठी लिहिलेल्या आहेत. रोजच्या वास्तव जगातल्या आहेत. शहाणपण शिकवणाऱ्या आहेत, मूल्यं जोपासणाऱ्या आहेत. तरीही या गोष्टी मुलांच्या मनावर बिंबाव्या असा मुद्दाम प्रयत्न कुठेही केलेला नाही, गोष्टीच्या ओघात मुलांना त्यांची सहजपणे जाणीव व्हावी अशा रंजक पध्दतीने कथांची मांडणी केलेली आहे. या कथांमधल्या पात्रांचं झालेलं परिवर्तन ओढून ताणून आणलेलं वाटत नाही. कथेतले प्रसंग नेहमीचे, वास्तव जगातले आहेत, हिशेब चुकला, मूर्तिकार झाला या कथेतला गुरुजीचा मार खाल्ल्यामुळे घायाळ होतो, त्यच् वेळी त्याच्या उपजत मूर्तिकलेतील कौशल्याला संधी मिळते आणि तो बाळकृष्ण मूर्तिकार बनतो. धाडसी मेघना मधली पायलटची मुलगी मेघना ज्या कणखरपणाने त्सुनामीला तोंड देते तो कणखरपणा तिच्या वडिलांनी जाणीवपूर्वक जोपासलेला असतो. घरातल्या कामाच्या धबडग्यात अभ्यासाला वेळ मिळत नाही तरीही भांडी घासता अभ्यास करणारी संशोधक रम्या. मधली रम्या स्वयंचलित वॉशिंग मशिन शोधून काढते, मैत्र मधला कुबड्या गोपा इतरांकडून उपेक्षिला गेला तरी त्याचा हरहुन्नरीपणा श्रीकरसारख्या संवेदनाशील मुलाला जाणवतो आणि श्रीकरचे सहृदय वडील गापापचं कुबड काढून देवाजीची चुकी दुरुस्त करण्याचं आश्वासन देतात. माझ्याकडे पैसे नसतील पण चांगले विचार आहेत. त्या जोरावर मी यश मिळवीनच. कधी अपयश आलं तर खचून जाणार नाही आणि यशाने फुगून जाणार नाही असा विचार करणारा खराखुरा आयडोल मधला शरद रॉयल किंग केटरर्स चा सर्वेसर्वा बनतो आणि तरुणांना स्वप्न पाहायला शिकवणारा आयडॉल होता. त्याच प्रमाणे सोना हत्ती आणि तोता पोपट यांच्या गोष्टीही मनाला चटका जातात. या कथांमधली अनेक पात्रं लेखिकेच्या आयुष्यात कुठेतरी भेटलेली आहेत. पोलीसमामा शिकारखान्यातील सोना सहृदय शरदबाबू, माझे मलाच कळले मधली अप्पूख रिक्षावाले काका ही पात्रं आपल्या आयुष्यात आपल्यालाही भेटली असतील

कदाचित. पण त्यांच्या गोष्टी रसाळपणे वाचकांपुढे मांडायला सुहासिनीताईंचीच प्रतिभा हवी. हाडाची शिक्षिका असलेल्या लेखिकेला मुलांच्या भावविश्वात शिरून त्यांना आपलंसं कसं करावं याचं रहस्य कळलेलं आहे याची प्रतीची येते. म्हणूनच केवळ मुलांनाच कशाला, मोठयानासुद्धा रस वाटेल अशा या इंद्रधनु तील कथा गोष्टीवेल्हाळ सुहासिनी ताईनी स्वतःत्यात रंगून जाऊन सांगितल्या आहेत. त्यामुळे सर्वांनी हे पुस्तक जरूर वाचावं हे सांगण्याची गरज नाही.

Gopal K. Gureja has been closely associated with the management of customer-service all through his corporate career.

Organisational Schizophrenia:
Impact On Customer Service Quality
Unique Treatment

Organisational Schizophrenia: Impact On Customer Service Quality is written in the backdrop of quality of customer care and it makes out a spirited case for the companies to sit up and pay attention to the gaps in customer policy and practice; in promise and performance; intent and execution. Here are some special features:

- Unlike most other books on customer satisfaction, this one focuses on the gaps arising primarily out of human and organisational dynamics within a company

- The research focuses on the extent to which the sociological functions of management and leadership are being performed at the work place. These functions involving intense communication and understanding of people, promote mutual trust amongst the members of a team, encourage passionate discussions, mutual accountability and nurture a culture of discipline

- The substance of the book is derived

from the VOICES of the very people who form part of the delivery chain designed to carry out faithful execution of explicit and implicit commitments made by the company

■ The VOICES belong to various people in different functions and at different levels of the company hierarchy. Hence they provide a composite picture of the perceptions at play across an organisation

■ By the same token the learning from the book is also wide-ranging in nature.

In view of the foregoing the book has strong relevance for the executives across the company right from the top management to the front-line customer contact personnel.

For more information about the book visit

<http://bit.ly/1au7JeJ>

Comments by Business leaders and by Academia on

Business India,. 9 Dec., 2013, , Seshan Sekhar: Hearing VOICES

(The book) describes the conflict of self-interest between a company's keenness to maximise both customer satisfaction and share holder value at the same time. This, he writes, affects employee emotional engagement in their jobs. And as (the) Foreword points out, this conclusion is from research with 'real companies and among real people: he has documented the views of nearly 200 respondents to explore the 'why' of arbitrary responsiveness and mission statements becoming mere posters—the gap between policy and practice. Full text at:

<http://bit.ly/1kOueCj>

The Mint, April 14, 2013: Engaged to the Job Gureja details some first-hand experiences of the breakdown of customer services in reputed companies, as a trigger to talk about the "misalignment in customer policy and practice". Gureja has worked in a policy formulation role, here his mandate included evolving and implementing customer care policies. Read full text:

<http://bit.ly/1gcqceZ>

Dr. P.C. Shejwalkar, Professor

Group Wise Meeting held from July 2013 Mar, 2014

	Date	Hosted by	Program
group 4	05/07/2013 18/18/2013 29/09/2013 28/10/2013 23/11/2013 29/12/2013 01/01/2014 10/02/2014	Mr./Mrs. Gupte Mr. S. Kulkami Mrs. C.Murthy Mr./Mrs. P.S. Kulkami Mr./Mrs. C.Kher Mr./Mrs. Joshi Mr./Mrs. Sane Mrs. Panganti	Talk on Hypnotism Talk on Triveni Sangam Tambola, storey reading Kavita Vachan Katha kathan,poetry recital Talk by Nilima Phadake Talk on Savarkar
group 5	11/07/2013 11/08/2013 01/09/2013 06/10/2013 11/11/2013 29/12/2013 31/01/2014 16/02/2014 09/03/2014	Mr./Mrs. Kench Mr./Mrs. R. Kulkami Mr./Mrs. S.Deshpande Mr./Mrs. D. kulkami Mr./Mrs. Mujumdar All members Mr./Mrs. pandhe Mr./Mrs. M. Sankpal Mr./Mrs. Panchwagh	Talk by Shamala karkhanis kavita vachan by S. Kulkami Discussions on country's situation Discussions on "stay in USA" Discussions on picnic New year celebration Visit to searon mall Poem recital Fun games
group 6	12/07/2013 29/08/2013 30/09/2013 16/10/2013 28/11/2013 18/12/2013 12/01/2014 11/02/2014	Mr./Mrs.PP.Deshpande Mr./Mrs. M.S. Kulkami Mr./Mrs. A. Deshpande Mr./Mrs. R. Ashtekar Mr./Mrs. Gandhi mr./Mrs. S.R.Kulkami Mr./Mrs. B.R. Kulkami Mr./Mrs. Likhite	Discussions on "Varsha Picnic" Poem recital by Mrs. Keskar Poems & information about Germany Discussions on various topics Information about "elections" Discussions about Picnic Discussions about picnic Talk on health Management for Seniors
group 7 group 8 group 9 group 10	Jul-13 Aug-13 Sep-13 Oct-13 Nov-13	Nirmla Ramchandani Leela Bhatia Upadesh&Rajinder Oberoi Beena& Shammi Choudhary Beenarani&Girijakishor Gupta Rohini & Mohan Jhuremalani Meena& Shashikant Gupte Shashi&Gol. Jaswant Taneja Usha&Wng Cmdr. Tribhuvan Mag Rita&Subhash Nagpal Vyjayanti & Rahman Pranab Ghosh Sunita Valecha Asha Motwani Urmila&Krishnkumar Khanna Ambannavar Shakuntala Suraj&Adm. Dharamvir Taneja	Independence Day and India Festivals Talk On Ganesh Utsav Talk On Dasera Festival Talk On Pandita Ramabai

Group Wise Meeting held from July 2013 Mar, 2014

	Date	Hosted by	Program
		Kamala Paul Gauher&Commodore Kuldip Singl Kamlesh&Shantisarup Taneja	Xmas Carol
	Dec-13	Jyoti Subbiah Amarja&Dr. Gopal Kulkami Dr. Sudha&Vasant Kanitkar Aruna&Kishor Rathi	Demonstration of Hasya Yoga for health
	Jan-14	Shobha&Kiran Vohra Amrita&Naginder Bagga Malati &Mahavir Anagol KusumKrishanchand Gupta	
	Feb-14	Dr. Mridula & Dr. Suresh Deshpand Shashi&Ashok Perti Kamlesh&Col Prem Anand Dr. Pratibha&Dr. Shantilal Kataria	Presentation on Trip to Alaska
	Mar-14	Jaswinder&Rajinder Chandhoke Veena&Jatindar Singh	Talk on NRI property management and Housie Game
group 13	07/10/2013 21/8/2013 23/09/2013 24/10/2013 19/11/2013 22/12/2013 24/01/2014 23/02/2014	Mrs. Sunila Munagekar Mr./Mrs. L.Raibagi Mr. Garde/Mr.Pathak Mr.Phadke/Mr.Nimishe Mr.Maigaonkar Mr./Mrs. Kulkami Navare/Garud Kumud joint	Singing by members Storey reading & bhavgeet Talkby Mr. Ajit Joshi Information on knee disorders poem recital poem recital by new members Talk on Astrology & Adhyatma
group 14	21/07/2013 23/08/2013 ----- 23/09/2013 24/10/2013 26/11/2013 08/12/2013 29/01/2014 23/02/2014	Mr./Mrs. Kunte Mr./Mrs. Harolikar ----- Mr. Garde/ Mr.pathak Mr. Phadke/Mr.Nimishe Mr./Mrs. Belsare Mr./Mrs. Kotwal Navare/Garud Kumud Deshpande A./Rao Umanath	General discussions Mrs_joshi- information about her products Talk by Mr. Ajit Joshi information on knee disorders. reading of analytical article Antyakshari rounds Talk on astrology & Adhyatma Talk on folk songs
group 18 & 21	Jul - 13 15/08/2013 27/09/2013 25 Oct - 13 24 Nov- 13 27/12/2013? Dr. Keskar Mr. Joshi?? Mr./Mrs. Khatavkar	Article read by the host. Experiences about US visit?? Jokes & songs by Sudame

Group Wise Meeting held from July 2013 Mar, 2014

	Date	Hosted by	Program
	31/01/2014 28 Feb - 14	Mr./Mrs. Kelkar?	at Pyc Gymkhana 29 Mar Kulkarni
group 20	Jul - 13 26/08/2013 23/09/2013 Oct-13 22/11/2013 Dec-13 Jan-14 — Feb-14	Mr./Mrs. Paranjape Mr. Chilmulgund Mr. Gokhale	Information on Urali Kanchan Information on " Niwara" Talk - Experiences in foreign countries
Group 22	Oct-13 Nov & Dec 13 Jan-14	Mr & Mrs Patayeet Mr.& Mrs Kango Mr.& Mrs Prabhakar Vaze	Cultural Evening Talk on Black Magic Gappa
Group 24	2010/7/2013 31/08/2013 25/09/2013 09/10/2013 6/11/2013 29/12/2013 27/01/2014 14/02/2014	all members Mr./Mrs. Kadkol Deshpande/Nadkarni Mr. Biwalkar Namjoshi/Gokhale Kotasthane/Pathak Kale & joshi kasbekar/gadgil	General talk distribution of book "umberful" by host General disucssions Info.about Russia& Germany Genaral talk Discussions about picnic picnic organised on 26 th feb Discussion about picnic
Group 26	20/07/2013 24/08/2013 28/09/2013 25/10/2013 26/11/2013 Dec-13 Jan-14 _ 23 Feb 14	Mr./Mrs. Rege Mr./Mrs. Dekhane Mr./Mrs. Dikshit Mr./Mrs. Oak Mr./Mrs. Mahaddalkar	celebration -75 th birthday of Mr.Rege Lecture on Accupressure -Malini M.. singing-old film songs by the host & f.. Talk on Honeybees & honeycombs by general talk
Group 27	17/07/2013 10/08/2013 07/09/2013 17/10/2013 24/11/2013 22/12/2013 25/01/2014 22/02/2014	Mr./Mrs. Dani Mr./Mrs. Agarwal Mr./Mrs. Gureja Mr./Mrs. Garde Mr. Deshmukh Bharat Mr./Mrs.Kulkarni Sudhakar Mr./Mrs. Kharche Mr./Mrs. Kapur	Talk on " Pasaydan" Talk on "Art of living" Musical Tambola Brain twisting games Sitar recital by host Lunch at Abhiman Hotel Talk on "Religan,Science & Adhyatma Talk & demonstration of Yoga e....